

Olumlu bir adım

Üniversitelerde psikolojik danışma merkezleri kuruluyor

- Üniversiteyi bitirince iş bulamamak da ruhsal bunalımlar yaratıyor.
- Üniversite gençliğinin ruhsal sorunları kişisel, sosyal, akademik sorunlardan kaynaklanıyor.

(Fatma ABBASOĞLU — BYYO) Yeniden hazırlanan Yüksek Öğretim Yasa taslağında üniversitelerde rehber-

lik ve psikolojik danışma merkezlerinin oluşturularak öğrencilerin kişisel, ailevi ve toplumsal sorunlarının ele alınıp yol gösterilmesi amaçlanmıştır.

Bu konuyla ilgili olarak görüşlerine başvurduğumuz Sosyal Psikoloji doktoru Seval Gürel, "Üniversite öğrencisine rehberlik ve danışma hizmetleri götürülmelidir. Her ne kadar elimizde öğrencinin tüm sorunlarını bir çırpıda çözecek «sihirli bir lamba» bulunmasa da, bu tür merkezlerin açılması, olumlu bir adım sayılmalıdır. Çünkü, yeni bir ortama uyum çabası içinde olan öğrenciler, hiç değilse sorunları ile başbasa bırakılmamış olur." demmiştir. Özellikle kırsal bölgelerden büyük kentlere eğitim için gelen gençlerin psikolojik bunalımlara yol açtığı bilinen uyum sorunlarını gidermek (Devamı 13. Sayfada)

BASIN VE YAYIN

İkinci sayımızdan başlayarak Görünüm'de salt öğrencilere yönelik bir gazete olmaktan çıkarmayı, dışa açılmayı amaçladığımızı söylemiş-tik. Bize gösterilen ilgiye bir yanıt olarak bu açılım. Ancak geçen sayımızın birinci sayfası başta olmak üzere bazı sayfaları yine Okul ve Fakülte'ye yönelik kaldı. Üçüncü sayımızda ise bu amacımızı ne kadar gerçekleştirebildiğimiz, sizlerin değerlendirmelerine açık.

Geçtiğimiz günler basın yayın alanı önemli gelişmelere sahne oldu. Ankara'da çıkan ve sayıları 25'i bulan «küçük tirajlı» gazetelerin bir bölümü kapandı, bir bölümü birleşti ve gerçek anlamda satışa yönelik yayın organı olma çalışması başladı.

Büyük tirajlı ulusal gazetelerdeki içerik durgunluğu sürerken Cumhuriyet gazetesinde önemli yönetim değişiklikleri oldu. Yeni Genel Yayın Yönetmeninin gazeteye getireceği, kuşkusuz yeni bir çizgi değil ama «daha iyi bir Cumhuriyet» çabası.

Yayın alanında görülen yenilikler ise haber merkezindeki bazı yöneticilerin basına ve basın dışı alanlara kaymasıydı.

Görünüm, bundan sonra çıkacak iki sayıyla basın ve yayın alanının sorunlarına ve konularına daha bir titizlikle, daha bir eleştireci gözle yaklaşmaya çalışacak. Bunun için de okurlarının eleştirileri ve ilgileri en büyük destek olacak.

Saygılarımızla.

görünüm

SBF İNSAN HAKLARI KONULU YARIŞMA AÇTI

(BYYO - Özel) — SBF İnsan Hakları Merkezinin Atatürk Yılı nedeniyle «Türkiye'de İnsan Hakları Bilincinin yerleştirilip geliştirilmesi bakımından en doğru yaklaşım ne olabilir» konulu ödüllü bir araştırma yarışması açacağı bildirilmiştir.

«SBF - İnsan Hakları Merkezi'nden verilen bilgiye göre SBF, BYYO, (Devamı 12. Sayfada)

TRT'den ayrılmalar artıyor

«TRT Haber Merkezinde koltuk sahibi bir kaç kişi dışında kimse işinden memnun değil»

(Taner DİLEKLEN — BYYO) Son zamanlarda çeşitli nedenlerle TRT'den ayrılmaların arttığı görülmektedir. TRT'de çalışanların bir kısmı yüksek ücretlerle değişik alanlara kayarken, diğer bir kısmı ba-

sın alanı içinde kalmayı yeğleyerek gazetelerde çalışmaya başlamışlardır.

TRT eski Haber Müdür yardımcısı Necia Zarakol yazılı basına geçmesinin «mesleki olarak daha rahat ve daha özgür koşullarda çalışmak» olduğunu belirtmiştir. Necia (Devamı 12. Sayfada)

«MÜLKİYE SİTESİ»NİN PROJESİ HAZIR

60 milyon lira dolayında düşünülen maliyet bugün 200 milyon lira.

(Abdullah KÜÇÜKYAĞLIOĞLU

Mülkiyeliler Birliği ve Vakfının bulunduğu alanda 6 katlı bir Mülkiye Sitesi yapımı için gerekli proje onaylanmıştır.

1979 yılında alınan bir kararla Vedat Dalokay'a verilen projenin mimarlık hizmetleri, detay projeleri ve maket bölümleri hazırlanmış ve inşaat için gerekli izin alınmıştır.

Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı Gün-gör Aydın'dan aldığımız bilgiye göre, Mülkiye Sitesinin yalnızca proje tutarı 1979 yılı itibarıyla 1 milyon 300 bin, toplam maliyeti ise 60 milyon lira dolayında düşünülmekteydi. Bugün ise genel maliyetin 200 milyon lirayı geçeceği hesaplanmaktadır.

İNŞAAT NASIL GERÇEKLEŞECEK?

Sitenin yapımında asıl konunun finansman sorunu olduğunu, bunun için de değişik bir çözüm düşünüldüğünü belirten Aydın, bu konuda şunları söylemiştir:

«Projenin yapılabilirliği uzun vadeli kiralamadan elde edilecek gelire bağlıdır. Bu (Devamı 12. Sayfada)

Yazko'dan sonra Ayça - koop kuruldu

(BYYO - Özel) — İstanbul Yazko'dan sonra, Ankara'da da kısa adı «Ayça-Koop» olan bir yayın kooperatifi kurulmuştur.

(Devamı 13. Sayfada)

«Gazeteler şimdi de eklerle okuyucu kazanmaya çalışıyor»
GÖRÜNÜM

İzlenimler AGC GENEL KURULU

- Eleştirileri yanıtlamayan CENKÇİ, yine Başkan

Beyhan Cenkçi yıllardır sürdürdüğü Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığına, bu defa da rahatlıkla alırken karşında etkin bir muhalefet grubu göremedi.

Genel Kurul öncesi basına da yansıyan ağır suçlamaları, alaylı konuşmaları geçiştiren Beyhan Cenkçi «Cemiyet Ağalığı» iki yıl daha sürdüreceği oyu kolayca topladı.

Geçtiğimiz günlerde TSE salonunda yapılan genel kurulda, kanıtlar göstererek sert eleştiriler yapan Hürriyet Gazetesi yazarı Oktay Ekşi, Cenkçi tarafından yanıtlanmadı.

ELEŞTİRİLER VE CENKÇİ'NİN TUTUMU

Beyhan Cenkçi ve eski ekibine yönelik eleştiriler özetle, AGC'nin niteliksiz Bayram Gazeteleri; yine AGC'nin naylon gazetesi «24 Saat»-in hangi amaçla çıkmakta olduğu; Cenkçi'nin yıllardır üyelerine vadettiği «KAŞ CENNETİ»; Libya Kültür'den reklam parası olarak alınacağı söylenen 3 milyon lira; Ödül dağıtımını fiyaskosu ve geçen dönem hesaplarının çalışma raporunda yeterince açık olarak gösterilmemesi üzerinde toplanıyordu.

Naylon basın ve «24 Saat» (Devamı 12. Sayfada)

TAŞLAMA

- Alo, Buyrun.
- Yapamayız efendim, mümkün değil.
- Bir yanlışlık olmasın efendim. Burası sadece gerçekleri ve haber değeri olanları yansıtmaya çalışan kendi halinde bir deneme gazetesidir.
- Kardeşim bizim taşlama yıkama servisi yok, dedik ya biz gazeteyiz! Kurtuluş'daki Petrol Ofisine başvurun, arabanız için!

KİTLE HABERLEŞMESİ

DOĞRUDAN UYDU YAYINLARINI NE YAPMALI?

HALUK GERAY

Onümüzdeki aylarda ve yıllarda başta UNESCO olmak üzere, uluslararası kuruluşların gündemine, az gelişmiş ülkeleri özellikle ilgilendiren önemli bir konu gelecek. Doğrudan uydu yayınları (Direct Satellite Broadcasting) Ulusal ve uluslararası düzeyde çok tartışılacak olan ya da tartışılması gereken bir konuyu, ana çizgileriyle de olsa irdelemek yararlı olacaktır.

UYDULAR ve KİTLE HABERLEŞMESİ

Geçtiğimiz yıllarda elektronik ve uydu teknolojilerinde bazı gelişmeler oldu. Yeni gelişmeler, eskisinden farklı görevler yerine getirebilecek uyduların yapılabilmesini olanaklı kıldı. Böylece, yalnız Rd-Tv istasyonlarına değil, evlerimizdeki alıcılara yönelik yayınlar da yapabilecek uydular ortaya çıktı. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) 1977 yılında bu sistemi, «doğrudan uydu yayınları» olarak tanımladı. Japonya'nın, A.B.D.'nin ve Batı Almanya'nın 1983 yılında, Fransa'nın seksenli yıllarda, ulusal düzeyde sistemi kullanmaya başlayacakları açıklandı.

Ulusal düzeyde büyük anlaşmazlıklara yol açmayan sistem, uluslararası kullanım ülke halkına yönelik yayın alanında (bir ülkenin diğerleri) önemli sorunlar yarattı. Önemli bir gelişme, 1967 yılında yapılan Birleşmiş Milletler Dış Uzay Antlaşması oldu. Antlaşmaya göre uzay çalışmalarını bütün ülkelerin yararına yönelik ve diğer devletler topluluğunun çıkarlarını gözetenek yapılacaktır. Bu belgeden çıkan sonuç, uzaydan yayın yapılabileceği ancak yayının içeriğinin ön-denetimden (yayının yönlendiği devlet tarafından) geçirilebileceğiydi. Çünkü yayının, ülkenin çıkarlarına zarar verip vermediğini o ülkenin kendisi bilebilir.

KONU UNESCO'NUN GÜNDEMİNE GELİYOR

UNESCO kuruluşunu izleyen yıllarda A.B.D.'nin etkisiyle «haberleşmenin serbest akışı» fikirlerini destekledi. Bu çaba etkisini kısa zamanda yapılan yayınlara kadar genişletti. İkinci genel konferansında (1948) kuruluş, bütün üye devletleri «...yurttaşlarına diğer ülkelerden yapılan yayınları dinleme özgürlüğünü» tanımaya çağırdı. Bu istek bir antlaşma olarak yasal statü kazanamadı ama sosyalist ülkeler dışında uluslararası bir consensus oluşmasına yardım etti. Bu oydaşma altmışlı yılların ortalarında etkisini yavaş yavaş

kaybetmeye başladı. Bunun nedeni, batılı ülkelere yönelik tek yönlü haber akışına karşı UNESCO bürokrasisi ve üye devletler tarafından yapılan eleştirilerdi. Böylece doğrudan uydu yayınları tartışmaları ister istemez bu tartışmaların bir parçası haline geldi. Bu etkiler altında UNESCO haberleşme komitesi 1972 yılında Paris'te yaptığı toplantıda, yayını yapan ülke ile yayını alan ülke arasında ilkesel anlaşma sağlanmasını şart koştu. Kuruluşun genel konferansında bu doğrultuda olan «uydu yayımları rehber ilkeleri» bildirgesi A.B.D. ve altı ülkenin muhalefetine karşın kabul edildi.

ÜÇÜNCÜ DÜNYA NEDEN KARŞI

Bu ülkelerin birçoğu bağımsızlıklarını İkinci Dünya Savaşından sonra kazanmış eski sömürgelerdir. Bu nedenle iletişim teknolojisinin sömürgeci amaçları için kullanılabilmesini kendi deneylerinden bilmektedirler. Sonraki yıllarda ise serbest haber akışı doktrinin tek yönlü iletişime yol açarak, kendi kültürel, politik bağımsızlıklarına bir tehdit oluşturduğunu anlamışlardır.

Birçok sorumlu doğrudan uydu yayınlarıyla kendi ülkelerindeki televizyon ekranlarının «Çarlinin Melekleri», neşrubat reklamları ve A.B.D. yanlısı haberlerle, vorucularla doğrudan doğruya işgal edileceğini düşünerek, en sert önlemlerin alınmasını savunmaktadır. Kolombiya'da geçen bu korkuyu şöyle dile getirmiştir: «doğrudan uydu yayınları (yani) süper güçlerin ve onların reklamcılık elanlarının dünyayı ideolojik işgal olacaktır».

OLUMSUZ YANLARI TARTIŞILACAK

Onümüzdeki seksenli yıllarda konuyla ilgili uluslararası toplantıların sonuçlanması bekleniyor. Bu toplantılarda uydu yayınlarının olumlu yanından çok «olumsuz boyutunun» tartışma konusu (Çağ) da ortada.

Yararlanılan kaynaklar

- 1) Uydu yayınları ve haberleşme siyasası, çeşitli yazarlar, Journal of Communications, Spring 80, ss. 149-168.
- 2) Tek yönlü iletişime karşı görüşler ve düşünceler, Abadan Nermin, RYU Yıllık 1974/1976, ss. 125-140.

TV reklamlarıyla tüketim körükleniyor

YILMAZ İÇÖZ

«Ne yaparsanız yayın ama bize daha çok reklam bulun» zamanın TRT Genel Müdürü, Kasaroglu, 1980 yılının yazında reklam şubesi yetkililerine böyle diyordu.

TRT reklam şubesi raporunda, 1980 yılında 1 milyar 800 milyon TL'ye reklam geliri beklenirken, bu miktar yıl sonunda toplam 2 milyar 47 milyon TL'ye ulaştı. Ulaştı, ulaşmasına ama neler pahasına?

Reklam yönetmeliği maddelerini çiğnemek, denetim ilkelere rafa kaldırmak pahasına bu miktara erişildi.

1980 Eylül ayında reklamlar için TRT'ye 182 milyon 784 bin 300 TL. Ekim ayında da 245 milyon 933 bin 600 TL ödendiği düşünülürse, reklamlardaki savurganlığın boyutları, sanırsız daha kolay anlaşılır. Peki bu savurganlığa kimler ne ölçüde katılmıştır? Buna örnek olarak 1980 Kasım ayını inceleyelim.

KİM NE KADAR ÖDEDİ?

1980 Kasım ayı içinde TRT'ye yalnızca bankaların ödedikleri reklam ücreti 68 milyon 353 bin 748 TL oldu. Hali grubunun reklam gideri toplam

20 milyon 767 bin lira bulurken, bu miktar konfeksiyonda 9 milyon 282 bin TL'ye ulaştı. Bunun yanında Gıda grubunun Kasım ayı içindeki reklam gideri 5 milyon 849 bin TL'ye, yün-iplikler ve çoraplar için toplam 5 milyon 112'ye ulaşıyordu. Bir Banker kuruluşunun ödediği reklam ücreti ise tam 3 milyon 206 bin TL olmuştur.

Örneklerini sıraladığımız dallarda kuruluşlar sanki birbirleriyle yarışmasına, büyük bir savurganlık örneği vermekteler. Sorumsuzca harcama bu milyonlarca liranın hiç olmazsa bir bölümü daha yararlı yollarda, örneğin kültür hizmetleri için harcanamaz, eğitici yayınların basımında kullanılamaz mı? Nitekim son günlerde bu reklam furiasını belli ölçüde olsun gidermek için bazı çalışmaların, hazırlıkların olduğu söylenmektedir.

Yıllardan beri giderek artan milyonluk reklam harcamaları ile toplum tüketimete alışırken, bir yandan da tasarruf kampanyaları açılıyor. Bunun mantığı var mı?

YENİ TARİFE BAŞLADI

1981 yılı ile birlikte TRT'nin yeni reklam tarifi de uygulanmaya başladı. Haberler öncesi ve sonrasında yayınlanan reklamların bir saniyelik yayın ücreti 4 bin 500 liradan 10 bin liraya çıkarıldı. Diğer kuşaklardan da iki katı kadar artış oldu. Naklen yayınlardaki reklamların bir saniyesinin yayın ücreti ise

(Devamı 12. Sayfada)

Bir Dağıtım Tekeli

HÜR DAĞITIM

İkinci sayımızda, «Bir Dağıtım Tekeli» başlığı altında GAMEDA'yı anlatmıştık. Gamedadan söz edip Hürriyet Holding A.Ş. içinde oluşturulmuş bir birim olan Hürriyet Dağıtım'ı gözardı edemeyiz.

Hürriyet Dağıtım, 1982 yılında kurulan Hürriyet Gazete Dağıtım A.Ş. ndeki sendikalaşma girişimlerine Hürriyet Holding'in karşı çıkarak şirketi tasfiye etmesi sonucu ortaya çıktı. Hürriyet Gazete Dağıtım A.Ş. çalışanları, sendikalaşma çabalarına önce Türk-İş'e başvurarak başlamışlardı. Türk-İş bünyesindeki TGS'nin, dağıtım gazetecilik saymayarak işçilere sahip çıkmaması üzerine DISK bünyesindeki Basın-İş örgütlenmeyi üstlendi. Ancak, işverenin sendikalaşma ve DISK'e karşı olan tutumu üzerine olaylar patlak verince, şirket tasfiye edildi ve dağıtım hizmeti Hürriyet Holding A.Ş.'ye bağlı bir müdürlük bünyesinde yürütülmeye başlandı. Hürriyet Dağıtım ve Pazarlama Müdürü M. Rakım PEKİN şirketin kuruluşunu şöyle anlattı:

«1984'e değin Hürriyet Gazetesi, kurucularından olduğu GAMEDA tarafından dağıtılmaktaydı. Bu durumda bütün gazeteler aynı alıcılara gidiyor, diğer gazetelerden okuyucu çekme şansı kalmıyordu. Hürriyet, kendi gazetesini diğerlerinden önce iletebileceğine karar vererek, kendi şirketini kurdu. Önceleri salt hizmet amacıyla kurulan şirket, 1988 yılında Günaydın'ın da dağıtımını üstlenerek kâr eden bir şirket haline geldi. O yıllarda baskı sadece İstanbul'da yapıldığından, diğerlerinden önce ulaşım sayesinde bölge haberleri de işlenebildi. Satış bir hayli yükseldi, bölgelerde ayrıca baskı yapılmaya başlandı. Çok okuyucuya seslenmek reklam açısından da büyük olanak sağladı. Bugün bir sayfadan 2,5-3 milyon kazanılıyor. Bu çalışmalar, Hürriyet Dağıtım A.Ş. dönemindeki çalışmalardır. Onun tasfiyesinden sonra, şimdilik Holding içinde örgütlenmiş olan Hür-Dağıtım aynı işlevi yükledi».

2250 BAŞBAYII VE 38000 TALİ BAYII

M. Rakım PEKİN, örgütlenme biçimi hakkındaki sorumuzu da şöyle yanıtladı:

«Şirketin, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, ve Bursa'da temsilcilikleri bulunmaktadır. Bunun dışında, Adana'ya bağlı Mersin ve Ankara'ya bağlı Samsun İrtibat büroları vardır. Şirketin asıl kadrosu 110 kişiden oluşmaktadır. Ayrıca Türkiye çapında 2250 başbayii ve 38000 talî bayii vardır».

Dağıtım yapılan yayınların sayısı, dağıtım yöntemi ve taşıma yüzdesi hakkında da M. Rakım PEKİN'in söyledikleri şunlar:

«Şu anda 73 değişik yayının dağıtımını yapılmaktadır. Kimi yayınların dağıtımını sırasında fiyatları değiştiğinden bunlar, ayrı yayınlarmış gibi işlem görürler ki, o zaman dağıtım yapılan yayın sayısı 97'ye yükselmektedir. Dağıtım yapılan yayınlar arasında Hürriyet, Kelebek, Milli Gazete, Sabah, Hürgün, Tay, Ceylan, Alfa yayınları, Gösteri, Türkspor gibi yayınlar yer almaktadır. Dağıtımda bir seçme söz konusu değildir, parasını ödeyen her yayının dağıtımını yapılır».

Dağıtım yöntemine gelince: Biz karayolunu kullanıyoruz. Oysa İngilizler trenlerle, Japonlar helikopterlerle yapıyorlar aynı işi. Biz taşarondan yararlanıyoruz. Tasfiye edilen şirket döneminde kamyonlar şirketin mallarıydı, sık sık çıkan onarım masrafları dağıtım maliyetini daha da artırmaktaydı. Hür-Dağıtım, bugünkü halde taşarondan masraflarına belirli oranlarda katılmaktadır. Dağıtım 33 ayrı hatda gerçekleştiriyoruz».

TIRAJINA-PERİYODUNA VE REKLAMINA BAKILARAK

Yayınlardan dağıtım için alınan yüzde ise tirajına, periyoduna ve reklamına bakılarak belirlenir. Bu oran genellikle yayın fiyatının % 25-40'ı arasındadır. Bunun kimi net satış, kimi brüt satış üzerinden alınır. Ayrıca brüt dağıtımlarda yüzdeden avrı olarak dağıtım parası alınır. Bunun yüksek bir yüzde oluşturduğu sanılmamalıdır. Onbeş günlük ve aylık yayınların paketlenmesi, bütün ülke çapında dağıtımının yapılması ve yayının net satış üzerinden alınması gözardı edilmemelidir. Ayrıca, bu alınan yüzdeden % 20'si anabaye, % 10'u talî bayie kâr payı olarak bırakılmaktadır. Talî bayie dergilerde bırakılan kâr payı ise % 15'dir».

Ödemenin nasıl yapıldığını da şöyle açıkladı. M. Rakım PEKİN:

«Temsilcilikler, haftalık, onbeş günlük, aylık olarak başbayii faturalarını tahsil ederler, ladeleleri ise yayın sahiplerine iletirler. Bugün sadece İstanbul'daki 360 bayii ve 7000 satış ünitesinin tahsilatı 25.000.000'dür. Bu, bir haftalıktır. 1975 Eylül'üne değin MADRABAZ tabir edilen 20 kişi kullanılırdı bu iş için».

(Devamı 12. Sayfada)

göRÜNÜM

DANIŞMANLAR : Doç. Dr. OYA TOKGÖZ - NEVZAT DAĞLI
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : Dr. YAZGULO ALDOĞAN
GAZETE DOZENLEMESİ : GAZETECİLİK ve HALKLA İLİŞKİLER DÖRENCİLERİ
DİZGİ ve BASKI : S.B.F. BASIN ve YAYIN YÖKSEK OKULU BASIMEVİ / ANKARA

SAHİBİ
T.C. A.D. S.B.F.
BASIN ve YAYIN YÖKSEK
OKULU ADINA MÜDÜR
Prof. Dr. ÖZDEMİR AKMUT

KİTLE HABERLEŞMESİ

ALANIMIZDAKİ DİĞER OKULLARI TANITIYORUZ

İ.İ.T.İ.A. Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu

Fatma BUZ — Süleyman IŞIK

Bu sayıda sizlere İstanbul İktisadi Ticari İlimler Akademisi'ne bağlı Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu'nu tanıtmaya çalışacağız.

1936-37 ders yılında öğretime açılan İstanbul Özel Gazetecilik Yüksek Okulu'nda eğitim süresi iki yıldır. Bu eğitim sonunda otuz günlük staj yapma zorunluluğu vardır. 1971'de özel yüksek okulların kapatılmasıyla okul, İstanbul İ.T.İ.A.'ya bağlandı. Öğretim dört yıla çıkarılarak Rd-TV ve Gazetecilik Halkla İlişkiler bölümleri oluşturuldu. Kuruluş tarihi eski olmasına karşın Okulun en büyük sorunlarından biri, sınırlı öğretim kadrosu. Okulda kadrolu olarak sadece 5 öğretim görevlisi, 3 okutman, 2 asistan görev yapıyor. Diğerleri ise dışarıdan geliyor.

STAJ ÖNÜMÜZDEKİ SENELER YAPTIRILACAK

Okulun sorunları hakkında bize bilgi veren Sekreter Seracettin Denizciler, öncelikle yeni binaya taşınmakla yer darlığı sorununun çözümlendiğini, ancak kendi binalarının olmamasının zorluk çıkardığını, fotoğrafhaneye yeni makinalar getirildiğini, ama ekip yokluğundan bunların kullanılamadığını belirtti. Daha önce öğrencilerin staj yapma olanaklarının olmadığını, yeni çıkarılan staj yönetmeliğinin bu yılki birinci sınıftan başlatarak uygulanacağını, oysa diğer öğrencilerin de bundan yararlanmaları gerektiğini anlatan Denizciler, «bunun, uygulamalı çalışmaların gazeteler ve TV'de yapılmasıyla giderilmeve çalışıldığını» sözlerine ekledi.

UYGULAMALI ÇALIŞMA İÇİN PARA YOK

Görüşüğümüz Okul Müdürü Prof. Dr. Kenan Erdural'da uygulamalı çalışmalar konusunda görüşlerini açıkladı. Fotoğraf ve sanat tarihi laboratuvarlarının olduğunu söyleyen Erdural, daha önce öğrencilerin bir ga-

zete çıkardıklarını, ancak bunu sürdürmediklerini, yenisi için ise girişimlerde bulunduğunu anlattı. BYYO'nun Görünüm'ü çıkarabilmesinin çok değerli olduğunu, devletin üniversitelere milyarlar harcadığını belirten Erdural, kendilerine öğretim üyeleri maaşları dışında tek kuruş ödenmemesinden yakındı.

Öğrenciler ise «Deneme» adlı gazetelerinin içeriğinin hazırlandığını, sınırlı olanaklar içinde de olsa böyle bir çalışma yapabileceklerini, ancak Müdürün içeriği beğenmemesi halinde gazeteyi çıkaramayacaklarını belirttiler.

ÖĞRENCİ SAYISI ÇOK FAZLA

Birçok öğrencinin birleştiği sorunlar ise şöyle sıralanabilir. Dersler kuramsal olmaktan kurtulmıyordu. Uygulamalı çalışma hemen hemen yok gibiydi. Gazeteye bir kez gidilmiş, TRT'yle ise hiç ilişki kurulamamıştı. Okulda kol ve spor çalışmaları yoktu. Müdür, folklor çalışmalarını «iptidai» bulduğundan yasaklamıştı. Uygulama yapılabilecek teknik araçlar sınırlıydı. Fotoğrafçılık bile seçmeli ders olarak veriliyordu. Öğretim üyelerinin çoğu, dışardan geldikleri için birçok ders boş geçiyordu. Gündüz ve akşam eğitiminde halen 1485 öğrencisi olan Okul, kontenjanını yeni yeni kısıtlarken, mezunları da iş bulmakta zorluk çekiyorlar, ünlü gazeteciler yerine Tarık Akan gibi ünlü sanatçılar ve Zekeriya Alp gibi ünlü sporcular yetiştiriyorlardı.

«Görünüm'ü» çok başarılı ve nitelikli bulduklarını söyleyen öğrenciler, «Bizde böyle güzel bir çalışma yapmak istiyoruz. Engellenmezse, olanaksızlıklardan yılmayacak ve Deneme'yi çıkaracağız» dediler.

İnanıyoruz ki, böylesine güç koşullar altında çıkaracakları «Deneme», bizim de değişik sorunlarımıza karşın, çok daha anlamlı bir çalışma olacaktır.

Kuruluşunun 61. Yıldönümünde

ANADOLU AJANSI

Fatma ABBASOĞLU

— Anadolu Ajansı, 6 Nisan 1925'te Ulusal Kurtuluş Mücadelesini yurda ve dünyaya duyurup, yaymak amacıyla, Atatürk tarafından Ankara'da kuruldu. 1 Mart 1925'te devletin yüzde 49 hissedarı olduğu bir anonim ortaklık haline getirildi.

Türkiye'nin yarı-resmî niteliğiyle en yüksek devlet yardımını alan A.A.'nın yöneticilerinin Hükümetçe seçilmesi, kimi zaman, siyasal iktidarların görüşünü yansıtmaya ve kurumun çağdaş habercilik anlayışından uzaklaşmasına yol açmaktadır.

Ajansın Örgütlenişi

Anadolu Ajansı'nın Genel Merkezi Ankara'dadır. Merkezde Genel Müdüre bağlı olarak Haber Dairesi Başkanlığı, diğer birimlerin çalışmalarını yönetir. İç Haberler Müdürlüğü, Dış Haberler Müdürlüğü ve Dış Yayınlar, Haber Dairesi Başkanlığına bağlıdır. Spor-Fotoğraf ve Yurt Haberleri Servisleri ise İç Haberler Müdürlüğüne bağlı olarak çalışır. Merkezde yurt haberleri 19 il kapsar. Ayrıca İstanbul, İzmir, Adana, Trabzon, Diyarbakır, Bursa, Erzurum, ve Kıbrıs (Lefkoşe) da Bölge Müdürlükleri bulunmaktadır. Anadolu Ajansı'nın Bölge Müdürlüklerinin bulunduğu kentler dışında, her ilde çok sayıda gönüllü muhabirleri

vardır. Bu muhabirler geçtikleri haberlerin yayımlandıkları gazetelere göre septanan ölgülerde ücret alırlar.

Tüm Anadolu Ajansı çalışanlarının sayısı 235 kişidir. Bunlardan 212 sayılı yasaya tabi olarak çalışan fikir işçilerinin sayısı 99'dur. Gerisi ise yardımcı personel olarak görev yapmaktadır.

Anadolu Ajansı dış haberler için gımdilik sadece yabancı ajanslardan yararlanmakta, yurt dışında özel muhabir ya da temsilci bulundurmamaktadır.

Anadolu Ajansı'nın abone olduğu ajanslar AFP, AP, Reuter dışında ikili anlaşmalarla haber geçiren 20'ye yakın ulusal ajanstır.

Haber Bültenleri

Anadolu Ajansı'nda hazırlanan haberler iki kanaldan abonelere ulaştırılır. Birinci kanal iç haberler ve önemli dış haberlerin yanı sıra Erzurum, Diyarbakır, Bursa Bölge Müdürlüklerinden gelen haberleri yayınlar.

Kıbrıs haberleri ise Dış Ha-

berler bülteninde yer alır. İkinci kanalda ise Trabzon, Adana, İstanbul, İzmir haberleri bölgelerden doğrudan abonelere geçer.

Dış Yayınlar

Anadolu Ajansı ayrıca Türkçe, İngilizce, Fransızca olmak üzere üç dilden günde altı saat yayın yapar. Bu yayınlar genellikle Ortadoğu ve Avrupa'ya yöneliktir. Ayrıca Kıbrıs'a yönelik Türkçe yayın yapılır.

Anadolu Ajansı'nın Aboneleri

Anadolu Ajansı'na genellikle Türkiye'de yayımlanan tüm gazete ve dergiler, ajanslar, sefaretler abone olmaktadır. Ancak abonelerin kimi zaman yakındıkları konu, tüm teknik donanımı ve parasal olanaklarına karşın Anadolu Ajansı'nın habercilik anlayışındaki tek yanlılık ve haber ulaştırılmasındaki aksaklıkları, yavaşlıktır.

OKULUMUZUN TARİHÇESİ

- III -

Stüdyolar

Okulumuzun Radyo-Televizyon bölümü öğrencilerinin uygulamalı çalışma yapabilmeleri için gerekli teknik donanımın sağlanması çalışmaları, basimevinin kuruluş çalışmalarlarıyla birlikte başladı. Eğitim programlarında öngörülen meslek derslerinin uygulamaya geçirilmesi düşünülen alanları radyo stüdyosunda radyo programı oluşturmak, yaymak, her türlü seslendirme ve ses kaydı yapmak, televizyon stüdyosunda program oluşturmak, yaymak ve görüntü bantına kaydetmek, filmcilik alanında ise okul dışında yapılan belgesel ve kültürel filmler için okulun kamera, ses kayıt aygıtları, ışık kaynakları gibi araç ve gereçlerinin sağlanmasıydı.

Adı geçen araçların alınması, radyo ve televizyon stüdyosu inşaatının gerçekleştirilmesi için 1974 yılında bütçeden Okulumuza 3 milyonluk ödenek ayrıldı. 1975 ve 1976 yıllarında yapılan ödemelerle de bu konuya ayrılan miktar 11 milyona ulaştı.

1974 yılında okulumuzun Radyo-Televizyon bölümü öğretim görevlileri ve dışarıdan bu alandaki uzman kişilerin oluşturduğu komisyon Radyo-Televizyon Stüdyosunun inşaat projelerinin en kısa sürede hazırlanması, TRT ile ilişkiye geçilmesine karar verdi. Komisyon, Radyo-Televizyon bölümünün radyo programcılığı, Televizyon programcılığı ve film yapımı bakımından ürün verecek düzeye getirilmesini amaçlıyordu. Stüdyo kurulduktan sonra öğrencilere sinema tekniği üzerinde çalışmalar yaptırmak, banyo, kurgu, seslendirme yöntemlerini, makineleri tanıtmak, stüdyo içi ve dışı çekimlerle öğrencilerin gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak olanağı olabilecekti.

1974 bütçesinden ayrılan ödenekle Radyo-Televizyon-Film Stüdyolarının ihalesi yapıldı, akreditif açıldı, araç ve gereçler ısmarlandı. Bu ihale sonucunda Radyo Stüdyosu için tam profesyonel, Televizyon Stüdyosu için yarı profesyonel, Film Stüdyosu için tam profesyonel araç ve gereçler beklenmekteydi. Ancak bunların bir kısmı 1975'nin ikinci yarısında gümrüğe gelmesine karşın Gümrük ve Tekel Bakanlığı'nın Okulumuzdan gümrük resmi istemesi nedeniyle çekilemedi. Okulumuzun bir eğitim kurumu olması nedeniyle böyle bir ödemenin yapılamayacağı belirtildi. 1977 yılında o zamanın Müdürü Yılmaz Günel'in çabalarıyla gümrükten çıkarılan araç (Devamı 12. Sayfada)

YAZIN

Öykülerini yazan değil, söyleyen
NAZLI ERAY'ın yapıtlarındaDÜŞLER, SİMGELER,
GERÇEKLER, HEPSİ İÇİÇE

Havva CAN/Hüseyin ŞENTÜRK

Alışkın olmayana pek huzur vermeyen bir evde bekliyordu bizi Nazlı ERAY. Çalışma bürosuymuş bu ev. Değişik ülkelerden toplanmış, dekoratif eşyalarla doluydu her yan. Kitaplıkların almadığı kitaplar masaların üzerine yerleştirilmişti. Biz oturduk, konuyu kaktı, gitti. Yaktığımız sigaraların külünü dökebileceğimiz bir küllük arıyorduk ki, fincan gibi şeylerle dolu olan sehpayı işaretledi, «hepsi küllük» dedi. Boş olan üç tane yeri de biz oturarak doldurduk ve başladık konuşmaya. İlk söz Nazlı ERAY'ın...

NAZLI ERAY'I TANIMAK

«Bakalım nasıl başlayacağım bu konuşmaya... Şöyle bir şeyler karalamışım. Konum, insanlığın, düşünce, özlemleri, mutlulukları. Oysa arkadaşlarım bana çok ilginç, çok değişik sorularla geldiler. Şöyle düşündüm: Bunların hepsini burada birleştirelim, dışardaki Nazlı ERAY imajıyla, benim tanıdığım —eğer bir insan kendi kendisini tanıyabilirse— Nazlı ERAY'ı bu konuşmada birleştirelim dedim.»

Dışarda, Nazlı ERAY'ın öykülerini yazarken uyandırıcı kullanıp, kullanmadığı; aynı zamanda erkeklerle karşı antipatisi olduğu —bunlar öykülerinde dikkati çekiyor— bir de neden kırmızı ve yeşil renkleri kullandığı —özellikle arka arka— merak konusu.

Bunlar ilginçti çekti ha? Bu sorular şimdiye değin birçok konuşmalarda, söyleşilerde rastladığım en ilginç sorular. Beni çok ilgilendirdi, hoşuma gitti. Nasıl yanıtlanır bunlar? Şimdi, önce uyandırıcı... Şöyle diyelim: Demek, okur, benim yarattığım fantastik gerçek evrenini normal bir beynin üretemeyeceği ve bunun herhangi bir ilaç, uyandırıcı etkisi altında yaratılabileceği kanısında.

Şöyle düşünüyorum: Bu olanaksız bir şeydir, disiplinli çalışan ve öykülerini dikte eden —ki ben öykülerimi dikte ediyordum, daktilo yazmayı bilmiyordum— bir kimse, herhangi bir uyandırıcı kullandığı zaman belki kafasında düşler belirir, yalnız, bunları kağıda dökebileceğini, bu disiplini, bu uyumu sağlayabileceğini hiç sanmıyorum. Ama bu, çok çok ilginç bir yaklaşım. Ne yazık ki içi bile içmiyorum. Fakat şöyle bir gerçek de var: Caz müziğinde müzisyenlerin o havaya girebilmek için uyandırıcı kullandıkları bir gerçek. Buna bir örnek, ünlü Amerikan caz şarkıcısı Canis Joplin'dir. Canis Joplin uyandırıcı kullanıyordu; kendinden geçiyordu, kitleleri kendinden geçiriyordu ve çok genç bir yaşta öldü. Yalnız, bunun edebiyatta olabileceğini ben sanmıyorum. Fakat, Arthur Rimbaud'nun Baudelaire'in belirli zamanlarda uyandırıcı kullandıkları bilinir. Yanıtladım sanıyorum.

Eşcinsellik var birde. Özellikle öykülerinizde rastlanması, neden eşcinselliğin üzerinde duruyor gibi bir merak uyandırıyor...

Ben, öykülerimde bir yerde düşsel, fantastik, gerçekçi vererek toplumun bir yargısını yapıyorum. Bugünkü Türkiye toplumunu düşünürsek, eşcinselin bu toplumda çok büyük bir yer kapladığını görüyoruz. Örneğin bugünün Türkiye'sinde, şundan 3-4 ay öncesine kadar, halen devam etmekte olan bir Bülent Ersoy olayı varken, bu eşcinsellik olgusunu konu dışı etmek, bundan kaçmak, yazdığım şeyin bir temel üzerine oturmayacağını düşündürüyor. Bana yanlış gelir. Çünkü bir kadın, bir erkek ne kadar doğalsa, dış toplumlarda da, 20. yüzyıl toplumunda ve bu günkü Türkiye'mizde de eşcinsel, bir kişidir. Vardır, bir olgudur, onun da bir sesi vardır. Ben bunu inkar edemiyordum. Bu, ister istemez çıkıyor.

Arkadaşlarımın bana sorduğu bir ilginç soru da erkeklerle antipati. Bu da güldürdü beni, hoşuma gitti. Acaba hangi öykülerden çıkmıştır, diye düşündüm. Şöyle bir «Geceyi Tanıdım» kitabını karıştırıyorum, önüme Bilal Tavuk çıktı. Kızkurusu Halide'yi mahv eden Bilal Tavuk, kandil simidi paketinden çıkıp, bu kızkurusuyla evlenip, tamamen despot bir erkek görünümündeki Bilal Tavuk, belki de benim erkeklerle alay ettiğim kanısını uyandırıyor. Oysa, bütün kişileri gibi Bilal Tavuk seviyorum ve bunu da yadsıyamayız ki çevrede pek çok Bilal Tavuk türü adam var.

* Öykülerinizde kendinizi yazdığınız söylüyor, ne dersiniz?

Eğer ben, öykülerimde kendimi yazıyorsam, öykülerimin hepsinin birbirine benzemesi gerek. Öyle mi? Ben size soruyorum...

ARAP, FAUSTO, DENİZ KIZI

Bunun yanında, öykülerinizde geçen kahramanlar arap, Fausto, deniz kızı, büyükanne... Bunlar rastlanan kişiler. Bir bütünsellik içinde, sürekli, öykülerde geçiyor. Bu, özellikle, öykülerinize bütünsellik kazandırmak için mi yaratılıyor? Yoksa bu da mı rastlantısal?

Bunlar benim sevdiğim imgeler ve sevdiğim insanlar diyelim. Onun için öykülerde çat-pat karşınıza geliyorlar. Ve pek tabii ki bir bütünsellik sağlıyorlar. Arap, dediniz... Toplumun dışladığı kişiyi anlattım. Geceyi Tanıdım öyküsünde Arap, Amerikan arabı O'Hara ve eşcinsel Fausto'yu iş-

ledim. Şöyle alalım bunu. Fausto, Nino ve Arabı alıyorum. Bunlardan birincisinde, Geceyi Tanıdım'da Arap O'Hara ile dostumdur. Onun yanında yürürüm. Onun acısını, coşkusunu görürüm. O gecenin hüznünü, onun o gariban dünyasından izlerim, o benim dostumdur. Bundan sonraki öyküde, Ovadaki Adam'da, Arapla aynı yolda yürürüz, bir yerde eşit oluyoruz. Arabın bir parçası çıkarması ve bana dikleşmesiyle, ben beyaz insan olduğum için onu kırar ve ezerim. Arap, sonunda benim gördüğümü görmek zorunda kalır. Burada da bir toplumsal siyah-beyaz olayını veriyordum.

Arabın geçtiği üçüncü öyküde —ki burada da Nino vardır, bir eşcinseldir, belki Fausto'nun ad değiştirmiştir— hepimiz toplumun dışındayızdır. Yani ben yazar, bir toplum polisi, eşcinsel Nino ve Arap toplumun içine girmeye çalışırız. Bir de horoz vardır. O hayvandır, fakat o da insan olmak, yani bütün bu kişiler, insan gibi yaşamak isteyen kişilerdir. Ve toplum onları acı bir şekilde dışlar; orada bir eşitlik olur. Aynı kişilerin geçtiği bu üç öyküyü, bir üçlü olarak alabiliriz.

Bu imgeler öykünün anlaşılmasında güçlük yaratmıyor mu? Halkın düzeyini yükseltmesi konusunda bir işlev mi yükleniyor acaba imgeler? Dolayısıyla sanatçının kendini yinelemesini engellemek açısından...

Hiç öyle düşünmedim. Bu ilginç Hüseyin. Fakat, belirli bir orta okura yazmak diye bir kaygım yok, kendi okuruma sesleniyordum. Öykülerimi seven okur zaten bunu anlar. Anlamak isteyen bir süre sonra anlayacaktır veya hiç anlamayacaktır. Benim için bunun hiçbir sakıncası yok.

Zaten anlatım biçiminiz ayrımlar göstermek, bazı okuyucuları itiyor...

Buna daha çok memnun oldum. Çünkü bir öyküyü yazarken veya benim bir öykümü okuduktan sonra okuyucumun rahatça bir kulhuvalah çekip uyuyabilmesi gerçekten beni üzer. Çünkü, ben onu bir parça sarımsak, bir parça birtakım şeyleri göstermek, bir parça düş evrenini şöyle bir çalkalamak, bir takım gerçekleri de ona vermek istiyordum.

Eleştirilere pek kulak asar mısınız?

Genellikle okumam.

Öykülerinizde genellikle bir olay dizisi baştan sona anlatılmıyor, bir öykünün içinde birbirinden bağımsız olaylar var. Ya da birbirinin içine girmiş olsa da farklılıklar gösteriyorlar...

Bunu şöyle yanıtlayalım: Demin Hüseyin arkadaşım dedi ki, «öykü yazarken nelere dikkat edersiniz?» Bu soru kapsamı içine alayım bunu. Öykü yazarken hiçbirşeye dikkat etmem. Çünkü öykü o anda benim özümde, beynimde gelmektedir. Tüm kuralları ben yapıyorum. O anda yazdığım öykünün efendisi benim. Fakat yine de, sanırım okurumla çok içtenim.

Özellikle Sahipsiz İnsan'ın önsözünde söz ediyorsunuz...

Evet, orada açıklarım.

Yorgun olduğunuzu, kopuk kopuk yazacağınızı anlatmışsınız...

Ama öyküde, fazladan, okuyucuma hitap ediyordum. Okuyucumla konuşuyordum. Bence bu iyi bir şey. Ben okuyucumun kim olduğunu bilmiyorum, fakat onunla konuşuyordum ona o kadar yakınım içtenim. Ayrıca öykümü de kuruyordum sonunda.

İsimler var. Bazı yabancı isimler okuyucunun dikkatini çekiyor: Fausta, Nino, Fred, O'Hara söz gelimi...

Nino, gerçek bir kişidir. Fred de Amerika'da bulduğum sırada tanıdığım bir arkadaşım. Gerçekten tanıdığım kişileri o kadar yaşayarak yazıyorum ki. Onların isimlerini katiben değiştiremem. Hatta, «Dursen Hanım Hep Aklımdasın» adlı öykümde, Marmaris'teki Poyraz Kaptan duymuş, çünkü böyle bir kişi var, hanımı da Dursen Hanım. Fakat öykü hoşuna gittiği için bir şey dememiş. Selam yolladı.

Pek çok yer dolaşıyor öykülerinizde kahramanlar...

Bu da çok ilginç Havva. Bu da başka eleştirilerden bir şey anımsattı. Ankara'nın topografyasını amansız işlediğim söylenir. Bir hikayeyi alırım, Etilik bağından çıkarım, Çankaya sirtına giderim, oradan Ulus'a, efendim oradan Abidinpaşa'ya, Keçiören'e... Yollarda yürürüm.

DÜŞLE GERÇEK İÇİÇE

Mogadon Palas'tan söz etsək... İlginç bir öykü.

Mogadon Palas, çok sevdiğim bir öyküm. Belki de en az anlaşılan öykülerden biri. Çünkü, 1973 Ankara'sının göbeğine birden bire Hauburg hapedamını söküyordum; gariban bir ikinci sınıf otel, Mogadon Palas'a. Birden bire düşler evreninden bir aristokrat, eski bir aristokrat Rudolf von Hauburg geliyor ve bu garip otelde bir yandan Avusturya-Türkiye maçı izlenirken ve İbrahim Tatlıses'in türküsü dinlenirken, Mayerling av köşkünde coreyan etmiş olan cinayet işleniyor; arşidük, sevgilisi Marie Wetsera'yı otel odasında, yani Ankara'nın ortasında Mogadon Palas'ta öldürüyor. Bu niye olmasın. Şöyle ki, Mogadon Palas adından da anlaşılabilir gibi, tamamen gerçeğin düşle iç içe olduğu bir öykü. Bugünün Türkiye'sidir. İkinci sınıf bir oteldir. Olmayacak şeyler oluyordur. Müşterilere tezgahın altından «mogadon» veriyorlardı. Bu esnada arşidük de bu otelde gelir. Yani tarih gelir, tekrerr gelir buraya. Ve aynı zamanda Bülbülderesi'ndeki bir eczanede şehzade tipli bir kalfa, tutar aynı tür cinayeti işler. Bir Avusturya aristokrasisi ile bir Ankara küçük burjuvazisi bir yerde, gecenin bir saatinde birleşebilir. Çünkü insan tutkusu, insan saplantısı olayın içine giriyor.

Ama, kalfa bir işçidir. Şu anlama mı almamız gerekiyor. İnsan sınıfı ne olursa olsun aynı olaylar yaşanabilir...

Fakat kalfa eczaneye birlikte satılıktır o öyküde. Onun ezikliği içindedir. Şehzade görünümüdür. Onda da bir aristokrat hava vardır. Eczaneye birlikte devren satılıktır. Tamamen bir çaresizlik içindedir. İmparator Franz Joseph ölmeye başladığı için tahta çıkmayan Arşidük Rudolf von Hauburg ile bir yerde, çok incecik bir çizgide, o gece karanlığında bence çok yakındır. O öyküde bunu, vermek istedim.

Sıra Laz Bakkal'a geldi. Nereden kaynaklandı bu öykü?

Laz Bakkalın nereden kaynaklandığını Havva sana şöyle açıklayayım: Bir defa Laz Bakkal gerçek bir kişi. Bizim evin köşesindeki bakkal. Hem, öyküde onu da hiç değiştirmedim, olduğu gibi verdim: kollukları var, kır saçları var, kapisında arabası var. Böyle bir adam Laz Bakkal. Dükkanında duruyor. Laz Bakkal adlı öykümün başında da belirttiğim gibi, sigarasızlığın canıma tak demesi üzerine bir birikim sonucu o öyküyü bir çırpıda yazdım.

Öykü oluştuğunda tabii sigaranın dışına çıkıyor...

Öykü tamamıyla sigara olayının dışına çıktı, doğal bu da. Bir öyküyü çok kısa zamanda yazıyorum. Fakat, 30-40 dakikada yazdığım bir öykünün bilinçaltında oluşması mutlaka uzun bir süreye alıyordur. Ve birikim sonucu çok kısa bir sürede öykü ortaya çıkıyor.

LAZ BAKKAL FİLM YAPILACAK

Film yapılacağını da duyduk.

Evet. Şimdi senaryosu üzerinde çalışıyorum. (Devamı 13. Sayfada)

SANAT

Türkülerimiz ve Biz

Haldun KARABUDAK

İnsan neye, ne zaman «güzel» der, düşündük mü, hiç? Ya da kişi, kendisini çevreleyen koşulları gözardı ederek bir «güzellik» kavramı biçimlendirebilir mi kafasında?

Bence sorun, «severim» ya da «sevmem» dediğimiz şeylerin bize hangi ortamda ulaştıkları ve etkilendikleri. Şöyle somutlayalım dilerseniz; sinemadan hoşlanmayabiliriz, ama bizi çok etkileyen bir romanın filmine gitmemize engel değildir bu. Tıpkı çocukları sevmediğini söyleyen birisinin kendi çocukları olunca onların üzerine titremesi gibi.

Özellikle «hangi tür müzik» tartışmasının yoğunlaştığı şu günlerde müzik için de aynı şeyleri söylemek olası. Bu konuda da kesinlikle önyargılı olmamalı insan. Sorun haz almaksa, iletmi almaksa, her türden müziğin bize seslenen örneklerinin bulunabileceği unutulmamalı. Örneğin akşam evimizde dinlenirken Rodrigo hoş gelebilir bize. Ama bir düğünde «Misket»i duymak isteriz. Üzüntülüken bir bozlakla kendimizden geçeriz, keyifliken kulağımız longaları arar.

Halk türkülerimizi de bu bağlamda ele almalı. Ancak diğerlerinden ayrılan yönlerini, niteliklerini gözardı etmeden. Kuşkusuz halk müziğimiz dünya müziğinin bir parçası. Ama öncelikle bizim kültürümüzün bir kolu. Yani bize daha yakın, bizim için daha özel bir konumda. Tıpkı diğer halk müziklerinin o ülke insanları açısından daha özel bir konumda olduğu gibi. Halk türkülerini, diğer türlerden ayıran tek ölçüt de bu olmalı zaten.

Dilerseniz, olayı bizim türkülerimiz açısından ele alalım.

Bilmem hiç düşündünüz mü, türkülerin bizler için neler ifade ettiğini? Kime neleri, nasıl söylediğini. Ya da hiç, «adeta benim için söylenmiş» dediğiniz oldu mu bir türkü hakkında?

Düşünmedim, diyebilirsiniz belki. Ama, onlarda «kendimi ya da kendimden bir parçayı bulamadım» demek yanlış olacaktır bence. Çünkü onlar tümüyle bizimdir. Asırlardır bize bizi anlatırlar. Hem de hiçbir kitabın anlatamayacağı gerçeklikte, hiçbir güzelin erişemeyeceği güzellikte.

•Bayramlarda, düğünlerde
Türküz, türkü çağırırız
Sıkıntıda, dar günlerde
Türküz, türkü çağırırız

(Aşık Veysel)

Gerçekten de öyle insanlarız ki, derdimizi, sevincimizi, iyimizi, kötümüzü türkülerle dökmüşüz. Gün olmuş ayrı düşmüşüz sıladan;

•Yeşil kurbacılar öter güllerde
Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız gurbet ellerde
Tez gel ağam tez gel eğlenmeyesin
Elde güzel çoktur anam evlenmeyesin

Düğün kurmuş, gelin etmişiz;

•Kınayı getir aney
Parmağın batır aney
Bu gece misafirem
•Koynunda yatır aney-

(İ.G.D. Anadolu)

diye ağlamış taze gelinimiz.

Can dostumuz, vefatımız sazımıza seslenmişiz bazen:

•Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarımı aşıkâr etme
Lâl olsun dillerin söyleme yad
Ben babamı sen ustamı unutma-

(Veysel)

Demem o ki, bizi ilgilendirip türküyü konu olmamış bir şey düşünmek çok zor. Aklımıza gelebilecek her konuda birşeyler söyler türkülerimiz. Ekinden hasada, doğumdan ölüme dek.

Dilimiz bağlanıp, lafımız ağızımıza tıkanmış, konuşamamışız, oturup türkü demişiz; öyle anlatmışız derdimizi. Güçsüz kalmışız, türküyü haykırarak isyanımızı, sitemimizi. Sevinmişiz, öylesine çok sevinmişiz ki kuru laflar yetmemiş anlatmaya, türküyü rehber etmişiz duygularımıza. O'na öyle bir ruh, öylesine yüce bir anlam yüklemişiz ki, biz deyince türkü, türkü deyince biz aklı gelir olmuşuz. Türkü dilimiz, gözümüz, elimiz, kolumuz olmuş. Haksıza karşı gücümüz, güzele karşı gönümüz bilmişiz onları.

İşte tüm bunlardan dolayı, bize bir ömür boyu dost kalan türkülerimizin, halk müziğimizin yeri bambaşka bizim için. Onları dinlemeden, anlamadan bizim için ne denli değerli olduklarını bilebilmek çok zor.

Hiç kuşkusuz aynı şeyler müziğin diğer dalları için de söylenebilir. Sorun «adı ve türü ne olursa olsun» «güzel» bulmak ve onunla doyunluğun doruğuna ulaşmak değil mi zaten?

Mart ayında Devlet Tiyatroları ikinci tür oyunlarını sergilemeye başladılar. Bu arada özel tiyatrolar da yeni oyunlar koydular.

Devlet Tiyatrolarının İkinci Sezon Oyunları:

BÜYÜK TİYATRO

Tartuffe: Fransız Komedi yazarı Molière burjuva bir aile içinde sarılsan değerleri, dinin nasıl yozlaştığını gülünç bir biçimde ele aldığı bu eserle 17. yüzyılda din adamlarının düşmanlığını üstüne çekmiş Eseri, Fransız konuk yönetmen Jean-Louis Martin Barbaz sahneye koymuş.

Kral Lear: W. Sheakspear tacını ve tahtını üç kızına bırakmaya karar veren, kızlarından beklediği güçlü sevgiyi bulamayan yaşlı bir adamın trajedisinde tüm insanlığın ana sorunlarında birini kuşaklar arasındaki çatışmayı ele alır. İngiliz konuk yönetmen Basil Coleman'ın yorumuyla oyun izlenebilir kılınmış.

Genç Osman: Turan Oflazoglu'nun yazdığı, Bozkurt Kuruc'un sahneye koyduğu oyun toplumun yaşamını değiştirmek istemesine karşın amaçlarını nasıl gerçekleştireceğinden habersiz bir Osmanlı devlet adamının dramını anlatıyor.

ODA TİYATROSU

Yarın 2000: Eric Westphal-

TİYATROLARDAN...

ESİN YILDIRIM/SULE BÜYÜKÇİZMECİ

in yazdığı Olcay Poyraz'ın sahneye koyduğu oyun, gelecekte dünyayı bekleyen tehlikelere karşı tüm insanlığı uyandırıyor. 2000 yılında «insandan insana» ne kalacak sorunu ele alıyor.

Kapıyı Aç: Krystof Choinski'nin yazdığı Aclan Sayılan'ın sahneye koyduğu oyunun konusu Polonya'da geçiyor. İnsanların içinde yaşadıkları düzenle ve kendileriyle olan hesaplaşmalarını ele alıyor.

KUÇUK TİYATRO

Bütün Oğullarım: Arthur Miller'in yazdığı Semih Serçen'in sahneye koyduğu oyun ahlak, gerçek, yaşama gücü, işlenen suçun bedelini ödeme gibi sorunları ele alırken bunları çok ince bir duyarlılıkla düşündürüyor.

ALTINDAĞ TİYATROSU

Seyisbaşı Konağı: Orhan Asena'nın yazdığı İsmail Bekir Ağlagül'ün sahneye koyduğu oyun bir değerler karmasasını bir aile içine yerleştirmiş. Seyisbaşı Konağı eskiden bir kalıntıdır, ama onu ayrı açılardan ele alan iki kuşak arasında bir çelişme vardır.

YENİ SAHNE

Bay Hiç: Sabahattin Kudret Aksal'ın yazdığı, Dinçer Sümer'in sahneye koyduğu oyunda bir kadınla erkek ara-

sındaki ilişki, kadın ve erkeğin duydukları yalnızlığı ele alıyor. Oyun birçok konuda düşündürücü olması ve oyunculuk açısından izlenilmeye değer.

ÖZEL TİYATROLAR
ANKARA HALK TİYATROSU

Hastane mi Kestane mi: Dr. Turhan Temuçin'in yazdığı, Erdal Güler'in sahneye koyduğu oyun Turgay Erdener'in müziğiyle renklendirilmiş. Hastanelerin durumunu ele alan oyun, olayların bir doktorunu ağzından anlatılması biçiminde sergilenmiş.

ANKARA SANAT TİYATROSU

Sınır ve Duvar: Muzaffer İzgü'nün yazdığı iki oyun, AST bu iki oyunu birlikte sunuyor. Sınır, Rutkay Aziz'in sahneye koyduğu oyun, iki ülke sınırında bekleyen ilişkileri ele alıyor. Aralarında doğan çatışma nereye varacak?

Duvar, Yılmaz Onay'ın sahneye koyduğu oyun iki duvarcı arasında geçen ilişkileri ele alıyor. Aralarında doğan çatışma nereye varacak?

İyi Bir Yurttaş Aranıyor: AST'ın konuk gösterisi. Atıf Behramoğlu'nun yazdığı oyunu Rutkay Aziz sahneye koymuş. 18 sarkıdan oluşan Kabare oyununu Deniz Türkali sunuyor, müziklerini Maksut Göksu yapmış.

Fransızların bizden çok değer verdiği Nedim GÜRSEL bir dizi konferans verdi

(Gülhan Güler — BYYO) Fransa'da yaşayan, çalışmalarını Paris'de sürdüren yazar Nedim Gürsel, Ocak ayı sonlarında Fransız Sefaretinin çağrısıyla Türkiye'ye gelerek İstanbul, Ankara ve İzmir'de «Çağdaş Türk Edebiyatında Roman ve Öykü» konulu bir dizi konferans verdi.

Galatasaray Lisesini bitirdikten sonra lisan ve lisansüstü eğitimini Fransa'da ta-

mamlayan Gürsel, Fransız Ulusal Araştırma Merkezinde görevli. Ayrıca Sorbonne Üniversitesinde Türk Edebiyatı dersleri vermekte.

Türkiye'den çok Fransa'da tanınan yazarın 1976'da TDK ödülünü alan «Uzun Sürmüş Bir Yaz» adlı kitabı Fransa'da ikinci baskısını yaptı. Gürsel'in ayrıca Şeyh Bedrettin Destanı üzerine bir araştırması yayımlandı.

Gürsel'in doktora tezi olan, Nazım Hikmet'le Aragon şiirinden hareketle, Türk ve Fransız şiirinde gelenek sorununu ele aldığı araştırması, kitap halinde yayımlanacak.

Doktorasını tamamladıktan sonra Türkiye'de iş bulamadığı için Fransa'da çalışmaya başlayan Gürsel, Türk Üniversitelerinde görev verilirse çalışmaya hazır.

Büyük ilgi gören Balaban'ın sergisinde tabloların çoğu yüksek fiyatla alıcı buldu

Ünlü Türk ressamı İBRAHİM BALABAN'ın 17 Mart tarihinde Evrensel Sanat Galerisinde açtığı «ANALAR ve

ÇOCUKLAR sergisi büyük ilgi gördü.

Sanatçı «Biçimin, özün belirlediğini» anlatmak istediği dü-

şünceyi en kısa, en yalın biçimde vermek istediğini söylüyor. Resimlerde mekanın ortadan kaldırılarak, konuya ağırlık verildiği gözleniyor. Anadolu'da yaşam ressamın, düşün evreninin bir izdüşümü olarak yansıtıyor.

Köy yaşamı, toprağın verimsizliği kahverengi ve sarının tüm tonları kullanılarak canlılık kazanmış. Ressamın toprakla kadını özdeş kıldığı gözlenmektedir. Kadın da toprak gibi keşfedilmeyen bir verimliliğe sahiptir. Yazısına boyuneggen köylüler onların, doğa karşısındaki umutsuzluğu ele alınmış. Ressamın son eserlerinde, çocukların oyunları da işlenmiş ama köyde çocuk «çocuk» olmadan büyümüşler. Onların gözlerinde toprağın kuraklığı görülüyor. Çift süren köylülerle aynı koşulları paylaşan öküzlerde de bir yalınlık, yorgunluk var.

Ederleri 60 bin - 125 bin arasında değişen tabloların serginin ilk haftasında özel koleksiyoncularca alındığı belirtiliyor.

ÇOCUK YAZININDA ATILIM VAR

(BYYO — Özel) Geçtiğimiz günler, yazın yaşamında çocuk kitapları konusunda yeni bir atılım getirmiştir. Bilgi, Cem, Oda ve Milliyet gibi çocuk kitapları yayımlayan pek çok yayınevinin yanı sıra geçtiğimiz sonbaharda İstanbul'da kurulan «Can yayınları» 30 kitaplık bir çocuk dizisiyle okuyucu önüne çıkmıştır. Can yayınları, altı yıl süreyle Cem yayınevinin çocuk yayınları olan «Arkadaş kitapları»nı yönettikten sonra ayrılan yazar Erdal Öz yönetmektedir.

30 kitaplık dizide yerli ve yabancı yazarlardan seçmeler bulunmaktadır.

ÇOCUK EDEBİYATI VAR MI?

Birara tartışılmış olan, «Ö-

zellikle çocuk kitabı yazılır mı, yazılmaz mı?» sorusuna en iyi yanıtı Gorki'nin, Dickens'in, Goethe'nin, Andersen'in Otyam'ın, Nesin'in ve pek çok büyük yazarın kitaplarının vermesinin yanısıra Erdal ÖZE göre de: «Çocuk edebiyatı diye ayrı bir edebiyat türü yoktur. Çocukların beğenerek okudukları yapıtlar, ergin kişilerce beğenilmiyor ve okunmuyorsa, o kitap zaten okunmaya değer değildir.»

Çocuk kitaplarının anlatım biçimlerinden, öğretmenin değil, yaşamı sezdirmenin amaçlandığı anlaşılmaktadır. İri puntolarla yazılmış ve resimlerle süslenmiş olması, çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılmasında büyük bir etken olarak gözlenmektedir.

SİNEMA

İKİ FİLM VE
DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ...

■ Düşman ve Bereketli Topraklar Üzerinde,
sinemamıza gerçekçi birer yaklaşım getiriyorlar

ESİN YILDIRIM/SÜLEYMAN IŞIK

Geçtiğimiz aylarda Ankara'da sinema izleyicileri, adından çok söz edilen iki Türk filmi izlediler. Haftalarca vizyonda kalan bu iki filmin, birbirine benzeyen ve birbirinden ayrılan pek çok yönü vardı. Senaryosunu Yılmaz Güney'in yazdığı, yönetmenliğini Zeki Ökten'in üstlendiği «Düşman» filminde görüntü yönetmeni Çetin Tunca. Filmin oyuncularında ise Aytaç Arman, Güngör Bayrak, Güven Şengil, Hüseyin Kutman ve Kamil Sönmez bulunuyor. Bunun yanı sıra senaryosunu Tuncel Kurtiz'in yazdığı, Orhan Kemal'in aynı adlı romanından uyarlanan «Bereketli Topraklar Üzerinde»nin yönetmenliğini Erden Kural yapıyor. Görüntü yönetmenliğini Salih Dikişçi'nin üstlendiği filmde, toplumsal içerikli filmlerden tanıdığımız Tuncel Kurtiz ve Erkan Yücelle birlikte Yaman Okay, Bülent Kayabaş, Nur Sürer oynuyorlar.

İki film arasındaki benzerlikler, yurtdışında kazandıkları ödüllerle başlıyor. Düşman, Berlin Film Festivali'nde «En İyi Senaryo Ödülü» ve «Katolik Kilisesi Büyük Ödülü»nü kazanırken Bereketli Topraklar Üzerinde, Fransa Nantes Film Festivali, «Jüri Özel Ödülü» ile «Fransa Sanat ve Deneme Filmleri Ödülleri»ni kazanmıştı.

Türk sinema standartlarını aşan «genellikle toplumsal içerikli» filmler, önce Avrupa piyasasında gösteriliyor. Böylece aldıkları ödüller, Türk sinema piyasasında bir ölçüde güven verici oluyor.

Düşman'da Yılmaz Güney üslubu hemen göze çarpıyor. Önce çevre, kamera kayıtlarıyla taranıyor, sonra kamera filmin baş kişisi İsmail'e yöneliyor. Filmin jenerisinde bazı sahnelerin negatif olarak duruşuna atıfta bulunuluyor. İkibuçuk saatlik bir süreyi içeren, yalın bir anlatımı olan film, bazı sahnelerin gereksiz uzatılmasına karşın rahatlıkla izlenebiliyor.

DÜŞMAN

Filmin konusu, Çanakkale'nin bir ilçesinde geçiyor. Ekonomik koşulların kötüye gitmeye zorladığı İsmail, ilçedeki işsizler ordusuna katılıyor. Amele pazarında bir mal gibi alıcı bekleyen işsizlerin birbirleriyle rekabeti, işsizlik koşulların acımasızlaştırdığı insanların ölüme karşı kayıtsızlıkları, değişik olaylarla veriliyor. Amacı allesini geçindirmek olan İsmail, kendisine çok zor gelen köpek zehirleme işini bile kabul ediyor. Köyden kente sağlıksız göçün getirdiği kültürel çarpıklığın sonucu karısı, gizlice kendini satmaya başlıyor. Karı kocanın birbirlerini sevmeleri bile evliliklerini kurtarmaya yetmiyor. Gecekondu yaşamı ile

burjuva özentileri arasında bocalayan kadın sonunda evden kaçıyor. İsmail, önce karısını öldürerek namusunu temizlemek niyetindeyse de, bilinçli bir işçi olan Selim, bu düşüncenin yanlışlığını anlatarak İsmail'i fabrikada çalışmak üzere İstanbul'a götürüyor. Selim tipi filmin sonuna adeta yamanarak, «İleriye bakacaksınız, daima ileriye» iletişimi film bitiyor. Böylece, fabrika işçisi olmanın kurtuluş olduğu imajı yaratılıyor. Sondaki bu didaktik bölümün ne

■ DÜŞMAN

kadar gerekli olduğu, filmin, Naciye'nin kaçışıyla bitmesi, yeterli olup olmadığı ise tartışma konusu.

BEREKETLİ TOPRAKLAR
ÜZERİNDE

Bereketli Topraklar Üzerinde ise, sonunda bir yol gösterme gereği duymaksızın, salt gerçekleri tüm yalınlığı ile vermekle yetiniyor. Çukurova'nın geleneksel tarım yapısı ve ilişkileri sergilenerek seyircinin düşünmesi sağlanıyor. İş kazasının yer aldığı sahne dışında düz bir anlatımı olan filmde, Çukurova'ya çalışmaya gelen topraksız köylülerin dramı yansıtıyor. Üç kişinin çevresinde yoğunla-

■ BEREKETLİ TOPRAKLAR

şan öyküde, hemşerilik kurumunun yardımı ile bir fabrikada iş bulanlardan birisi, çalışma koşullarının kötülüğü sonucu ölümler, diğer ikisi «ustabaşının» kendilerinden haraç almasını şikayete kalkınca işten atılıyorlar. Bunlardan Pehlivan daha sonra iş buldukları inşaatla başka bir işçinin birlikte yaşadığı Fatma ile anlaşarak kaçarak bir çiftlikte çalışmaya başlıyor. Pehlivan, bu kez de Fatma yüzünden çiftlik kahyası ile çalışınca, patoza çalışmaya gönderiliyor. Burada uzun çalışma saatleri ve kötü yemekler yüzünden işçilerin ağı ile çatışmaları sergileniyor. Pehlivan'ın kullanmayı bilmediği makinelerde çalışırken geçirdiği kaza sonucunda kan kaybından ölümü, işçilerin başkaldırısına neden oluyor.

Birlikte dayanışma olgusunun bireysel başkaldırıya karşı daha güçlü olduğu iletişimi biten filmde üçüncü işçinin durumunun belirsizliği seyirciyi merakla bırakıyor.

İŞSİZLİK VE YOZLAŞMA

Her iki filmde de işsizlik olgusu büyük düzene bağlanıyor. Düşman'da işsizlik olgusunun insanı nasıl metalaştırdığı, çaresizliğin insanları

nasıl insanlık dışı işlere yönelttiği vurgulanıyor. Bereketli Topraklar Üzerinde ise işsizlik olgusuyla birlikte tarımsal yapımızdaki çarpıklıklar sergileniyor.

Düşman filminde işçileri götüren kamyonu binmeye çalışırken düşen işçinin ölümünü gösteren sahneler, bu düzende içinde insana ne ölçüde değer verildiğini göstermesi açısından ilginç. Aynı olgular, diğer filmdeki işçinin, iş koşullarının kötülüğü nedeniyle ölümünde dramatik bir biçimde ele alınıyor.

Her iki filmde de «Kötü yola» düşen kadın olgusu, yoksulluğa, bilinçsizliğe ve daha iyi bir yaşam özlemine dayanarak işleniyor. Eleştirilen, kadınların kötülüğü değil, onları bu yola iten toplumsal koşullardır.

Gene, ekonomik-toplumsal yapı, gerçekçi bir biçimde her ikisinde de ele alınıyor. Ancak Düşman'da farklı olarak «Köşeyi dönme» olgusu salt Bahtiyar tipiyle sınırlandırılmış. Bu olgunun kişilikle birleştirilerek verilmesi güzel. Ama bu olguyu kişiliğe bağımlı kılmak, filmin bütünüyle çelişiyor. Bu arada ülkemize ticari amaçlar için gelen bir Al-

(Devamı 12. Sayfada)

Belgesel Sinema

Her ne kadar Sovyet yönetmenlerinin ve Robert Flaherty'nin sessiz film çalışmaları temel oluşturmaktaysa da, sesin sinemaya katılmasıyla, belgesel film hareketi 1930'larda İngiltere'de gelişti. Bu akımın öncüsü, çoğunluğu üniversite mezunlarının oluşturduğu genç film yapımcılarını çevresine toplayan John Grierson'du. Grierson, Paul Rotha, Basil Wright, Harry Watt, Alberto Cavalcanti gibi genç yönetmenlerle birlikte bir belgesel film okulu kurdu.

Grierson'un teorisyenliğini yaptığı bu okul, ilk yıllarında, Flaherty'i sinemanın yaratıcısı ve kamerayı stüdyonun dışına çıkaran kişi olarak görüyordu. Ancak daha sonra, Flaherty'de önem kazanan insan doğa ilişkisi Grierson'un yönettiği tek önemli film olan Drifters'da (Balıkçı gemileri) insan makine ilişkisi şeklinde ön plana çıktı. Ve Grierson Flaherty'i «endüstrileşmenin sorunlarıyla» ilgilenmeye davet etti.

Drifters ile, ringa balıkçılarının günlük yaşantılarını seyirciye şaşırtıcı biçimde veren Grierson, İngiliz sinemasının yıpranmış yapmacılığına yeni bir soluk getirdi. Bu filmde balıkçıların geleneksel köy yaşantısına değinilmeye bir-

likte, gerçekte vurgulanan, balıkçılığa endüstrileşmenin, yani «buhar ve çeliğin» girmesi idi.

Grierson pek çok insanın beklentisini oluşturan zenginlik ve refah dolu bir yaşamın coşku dolu savunusunu, Paul Rotha gibi propagandacı bir yaklaşımla değil, daha özgün konularda canlı bir tema ile,

John Grierson
«Sinemayı ders
verilen bir kürsü
olarak görüyorum»

John Grierson «Belgesel
film, olanın yaratıcı bir
uygulamadan geçirilmesidir»

Sevda AĞAOĞLU/Meliha BENLİ

kendi sinemasal görüşlerini de «Sanat bir çekicidir, ayna değil» tümcesinde bulabiliriz.

Grierson'un temel ilkeleri kadrosunda yer alan yönetmenlerle arasında bazı görüş ayrılıkları, olmakla birlikte gruptaki tüm sinemacılar tarafından benimsendi.

Grierson'un temel ilkelerini şöyle sıralayabiliriz: Sinemanın çevreye açılımı konusunda yapay senaryolardan çok, yaşamın kendisinin konu edilmesi, sıradan insanın gerçek yaşamının, onun gerçek ortamında saptanması ve son olarak da doğal hareketlerin ve sesin, sinemadaki önemini anlaşılmaması. Kısaca John Grierson'a göre belgesel film «olanın, yaratıcı bir uygulamadan geçirilmesi» dir.

Bütün bunlara karşı büyük endüstrilerin ve kamu kuruluşlarının desteği ile yapılan bu filmler, işsizlik, sendikacılık gibi gerçekleri ve toplumsal sorunları bir yana bırakarak örgütlenmiş emeğin rolü değil, kişisel uğraşlar üzerinde odaklanmış ve endüstrileşme sürecinin romantik bir görüntüsünü yansıtmıştır.

ASIYE KORAY • CELAL KAZDAĞLI

[illegible]

İNCELEME

Ulusal Kurtuluş Savaşı döneminde haberleşme - III

ZEYNEP TINAZ

Mustafa Kemal 29 Ağustos 1919 tarihinde otomobille Erzurum'dan ayrılmış, 2 Eylül 1919 günü de Sivas'a varmıştır.

"Dış yardımla kalkınmayacak olursak Yunanistan'ın saldırılarına karşı bile kendimizi koruyamayız" diyerek, Amerikan güdümünü yeğleyenler bulunmaktaydı. Bunların fikirlerini doğrulamak için ileri sürdükleri nedenlerden birisi de eğer Yunanistan'a aramızda savaş çıkarsa, Erzurum'dan trenle asker getirecek ulaşım olanğından bile yoksun oluştumuzdu. Bu iddya karşı Mustafa Kemal'in yanı sıra şöyleydi: "...Ankara-Ereğli ve Kellier-Diyarbakır demiryollarının yapılması için bir İsveç grubunun ve Kayseri-Sivas-Turhal yollarının yapılması için de bir Belçika grubunun teknik, siyasi, iktisadi yardımlarını seve seve kabul ettik ve sözgeleşi Ankara şehrinin ve öbür Anadolu şehirlerimizin bir an önce bayındırlaşmasına ve bütün öteki demiryollarımızla karayollarımızın ve limanlarımızın yapımına yardım etmek isteyen yabancı sermaye sahiplerinin yardımlarını seve seve kabul ederiz. Yeter ki yurdumuza sermaye getirereklerin devletimizin ve ulusumuzun iç ve dış bağımsızlığını ve yurdumuzun bütünlüğünü zedelemeye ereğini göden gizli düşünceleri olmasın." Mustafa Kemal'in bu sözlerinden de anladığımız gibi ulaşım olanaklarımızın artması, yurdumuzun bayındırlaşması için bazı çalışmalar yapılmış durumdaydı.

Diyarbakır'daki Onüçüncü Kolordu Komutanının kuşku erici tutumundan dolayı, Onüçüncü Alay Komutanının komutasında 80 kadar atlı ve atırlı erie Harput'tan Malatya'ya doğru yola çıkması algrafiya bildirilir. Sivas'ta bazı subaylar gönderilektir. Harput'tan 9 Eylül sabahı yola çıkanlar, 10 Eylül akşamı Malatya'ya varırlar. Ancak 9 Eylül günü Sivas'tan yola çıkan otomobil, yolların bozuk ve çamurlu olmasından dolayı, Kangal'da bozulmuş, kimi zaman araba, kimi zaman hayvanla gündüzleri yol alarak dördüncü gün öğleden sonra Malatya'ya ulaşabilmişlerdir.

Hükümetin dış siyasası, iç yönetimi ve ordunun geleceğiyle ilgili olarak Amasya'da yapılacak görüşmeler için Şah Paşa 15 Ekim'de İstanbul'dan, Mustafa Kemal ve arkadaşları ise 16 Ekim'de Sivas'tan yola çıkarlar ve ancak 3 Ekim'de Amasya'da buluşabilirler.

Temsilciler Kurulu, Sivas'tan Ankara'ya taşınırken, Ankara'nın cepheleri ve İstanbul'a demiryolu ile bağlı ve genel durumu yönetme bakımından Sivas'tan hiçbir ayrılığı olmayışı da gözönünde bulundurulmuştur. Ayrıca o grada Ankara-Eskişehir demiryolu da ulaşma açılmıştı.

İstanbul'un işgali üzerine

Mustafa Kemal'in aldığı önlemlerden birisi de Geyve ve Ulukışla yakınlarındaki demiryollarının bozulmasıydı.

Karşıcılarının da ulaşımı engellemek için birtakım eylemlerde bulunduklarını biliyoruz. Örneğin, Hendek ile Adapazarı arasında, Mudurnu suyu üzerindeki köprüünün karşıcılar tarafından yıkılmasıyla gidis geliş durdurulmuştu.

Mustafa Kemal, Dahiliye Nazırı İzzet Paşa ve Harbiye Nazırı Salih Paşa'yı Büyük Millet Meclisinin ve Hükümetinin nitelikleri konusunda aydınlatmak için Bilecik'te buluşmayı önerir. 25-26 Kasım 1920 tarihli telgrafında İstanbul'dan, ya Sapanca'ya kadar tren ve oradan otomobille, ya da denizden Bursa'ya ve yine oradan otomobille Bilecik'e gelinebileceğini belirtmektedir.

"Bu arada Ankara Kütahya arasındaki yolun bir günden uzun zaman aldığını yine Söylev'den öğreniyoruz.

Mustafa Kemal'in 7-8 Ağustos 1921 günlerinde "Ulusal Vergi Buyruğu" adıyla yaptığı genel bildirimlerin birisi de ulaşım araçlarına ve binek hayvanlarına olan gereksinmeyi açıkça ortaya koyuyor. 10 sayılı buyruktaki halkın elinde bulunan dört tekerlekli yaylı araba, dört tekerlekli at ve öküz arabaları ile kâğıt arabalarının bütün donatımı ve hayvanları ile birlikte; binek hayvanları, top çeker hayvanlar, katırlar, yük hayvanlarının, deve ve eşeklerin yüzde yirmisine el koyduğunu bildiriyordu. 5 sayılı buyrukla ise ordu için halktan alınan taşıtlardan geriye kalanlarının da ayda bir kez ve parasız olarak yüz kilometrelik bir uzaklığa dek askeri ulaştırma işlerinde kullanılmasını zorunlu kılıyordu. Aynı bildirimin 8 sayılı buyruğunda ise benzin, vakum, gres yağı, makine yağı, donyağı, saatçi ve taban yağları, vazelin, otomobil ve kamyon lastiği, lastik yapıştırıcı, buji, soguk tutkal, Fransız tutkalı, telefon makinesi, kablo, pil, çıplak tel, yalıtkan ve bunlara benzer gereçlerin ve zayyatının yüzde kırkına el konduğunu söylüyordu.

Ne denli büyük güçlüklerle karşı direnerek ulusal bağımsızlığımızı kazandığımızı bu örnekler oldukça belirginleştiriyor.

GAZETELER VE AJANS YAYINLARI

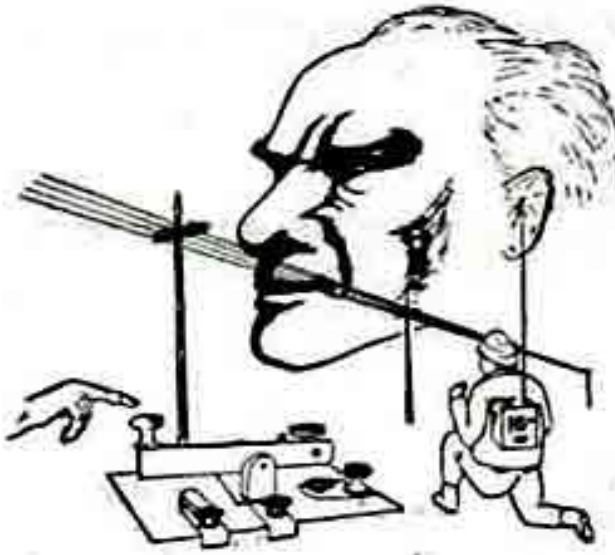
Son olarak Söylev'de adı geçen gazetelerden ve ajans yayınlarından söz edeceğiz. Söylev'de anlatılan dönem boyunca ulusal bağımsızlık amacıyla çıkarılmış gazetelerden başka, gerek yabancıların gerekse karşıcılarının da çıkarmış oldukları pek çok gazete var.

Ulusal Kurtuluş Savaşından hemen önce, İmparatorluğun içinde bulunduğu durumun korkunçluğu karşısında birtakım kurtuluş yolları aranırken bazı dernekler de kurulmuştu. Bunlardan kimi-

sinin seslerini duyurabilmek amacı ile yayın organları da vardı. Doğu illerinin Ermenistan'a verileceği kaygısıyla kurulan Vilayati Şarkıye Müdafaa-i Hukuku Milliye Cemiyeti, doğu illerinde Müslüman halkın haklarını savunmak için Le Pays adında Fransızca bir gazete yayımlıyordu. Ayrıca 1918'de İstanbul'da yayına giren Hadisat adlı gazetenin sahipliğini de üzerine almıştı.

Vilayati Şarkıye Müdafaa-i Hukuku Milliye Cemiyeti'nin Erzurum Şubesi Mustafa Kemal'e derneklerinin başına geçmesini ve Çalışma Kurulu Başkanlığını kabul etmesini öneriyorlardı. Çalışma Kurulundaki beş kişiden birisi, 1913'de Erzurum'da Albayrak Gazetesini kuran ve yöneticiliğini de yapan Süleyman Necati Bey'di.

Ulusal Mücadeleciler basının yabancı sansürü altında bulunmasından dolayı basın-

Grafik:
Mehmet
ABAYLI

dan gereğince yararlanamama zorluğuyla da karşı karşıydılar. Nitekim Mustafa Kemal'in, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Temsilciler Kurulu adına Ali Rıza Paşa Hükümetinden gerçekleştirilmesini istediği önerilerden sonuncusu, basının yabancı sansürden kurtarılmasıydı.

Temsilciler Kurulunun Ali Rıza Paşa Hükümetiyle uzlaşmış görünmesinden sonra İstanbul basını bir dernek kurmuştu ve bu konuda yapacakları yayınlarla ilgili olarak Temsilciler Kuruluna bazı sorular yöneltiyorlardı. Bu kurulun başkanı 1909'da İstanbul'da kurulan, sonradan Tevhid-i Efkâr adıyla yayınlarını sürdüren Tasvir-i Efkâr gazetesinin sahibi Velit Bey idi. Bu gazetenin gerek Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında, gerek sonra karşıcılarının yanında olduğunu biliyoruz. Davranışlarıyla ordunun düzenini ve genel yönetimini çıkmaza sokan Birinci Ordu Komutanı Ali İhsan Paşa da savaş öykülerini Tevhid-i Efkâr gazetesinde yayınlamıştı.

1919'da İstanbul'da yayına başlayan İstiklâl ve Türk Dönüşümü gazeteleri, ayrıca her ikisi de Cumhuriyet döneminin önde gelen gazetelerinden olan ve 1917'de İstanbul'da yayına başlayan Vakıf ile 1918'de İstanbul'da kurulan Akşam

gazeteleri de aynı dönemin gazeteleriydi.

İrade-i Milliye gazetesi İngilizlerin Merzifon'u ve sonra da Samsun'u boşaltması üzerine Sivas halkının coşkun gösterilerine yer vermişti. Bu gazete Mustafa Kemal'in 14 Eylül 1919'da Sivas'ta kurduğu gazeteydi. İstanbul Hükümeti de bu gazeteyi temsilciler kurulunun bir yayın organı olarak kabul ediyor ve gazetenin yayınlarından dolayı Temsilciler Kurulunu, a-ralarındaki uzlaşmaya aykırı hareket ettiklerinden dolayı suçluyordu. Bunun üzerine Mustafa Kemal, Harbiye Nazırı Cemal Paşa'ya 3 Kasım 1919'da çektiği telgrafta bu gazetenin yayınlarını denetlemeye yetkileri olmadığını da bildirmişti.

AZINLIK GAZETELERİ

İstanbul'da Rumların yayınladığı gazetelerden biri de Neologos idi. Ermeniler de bu gazetenin propagandası amacıyla yararlanıyorlardı. Örneğin, Ermeni patriği Zaven Efendi, bu gazetede yayımladığı mektupta son ulusal ayaklanma yüzünden Ermenilerin göç etmekte olduklarını ilân etmişti.

İngiliz Muhipler Cemiyeti'nin başkanı olarak tanınan Sait Molla'nın 1919'da çıkarmaya başladığı gazete ise Türkçe İstanbul gazetesi idi. Gazeteyi sadece kendi çıkar-

ları doğrultusunda yayın yapıp kullanıyordu.

1908 yılında İstanbul'da çıkarmaya başlayan Fransızca gazetelerden biri de Bosphore idi. Bu gazete ulusal mücadeleyi zayıflatılabilecek demeclerle özellikle yayınlıyordu. Örneğin senato üyelerinden Çürüksulu Mahmut Paşa bu gazeteyle verdiği demecde "Ermenilerin pek çok olan isteklerine hak vermeksizin, sınırlarda bazı düzeltmeler yapmayı kabul ederiz" diyordu. Bu demec üzerine Mustafa Kemal kendisine yolladığı telgrafta bu ifadede dolayı "Doğu Anadolu halkının, pek haklı olarak, son derece üzgün ve kırılgan olduğunu" belirtiyor ve Ermenistan'a bir karşı toprak bırakmayacaklarını bildirmek zorunda kılıyordu. Çürüksulu Mahmut Paşa'nın bu demeci Tasvir-i Efkâr gazetesinde de yayınlamıştı.

Ulusal Savaşına karşı yabancı (Fransız) çıkarlarını savunan bir başka gazete ise Ferda idi. Bu gazete 1919'da Adana'da kurulmuştu. Her ne kadar bu gazetenin Anadolu içlerine sokulmasını Temsilciler Kurulu yasaklamışsa da, İstanbul Hükümetinin Dahiliye Nazırı Damat Şerif Paşa gazetenin yurtta okunmasını yararlı buluyordu.

Çerkez Ethem'in sözcüsü

Şimdiye dek yer darlığı nedeniyle kısa kısa bölümler halinde sunmak zorunda kaldığımız inceleme yazımıza, bu sayımızda sizlerden gelen istek üzerine daha geniş yer ayırdık.

olan Yeni Dünya gazetesi 1920'de Eskişehir'de kurulmuştu. Bu gazete İslamcı-Bolşevik fikirleri benimsemiş olup Yeşil Ordu örgütünün yayın organıydı. Bu örgüt, gazetede kendi düşünce ve amaçlarını saldırgan bir dille yayınlıyordu.

İlk defa 1878'de İstanbul'da çıkmış olan Tercüman-ı Hakikat gazetesi de İstanbul Hükümetinin İstanbul basınına verdiği demeclere yer veriyor ve onlar lehine bir kamuoyu yaratılmasında yardımcı oluyordu.

4 Mart 1919 günü İstanbul'da Pontus adıyla yayımlanmaya başlayan gazete ise baş yazısında "Trabzon ilinde Rum Cumhuriyeti'nin kurulmasına çalışmak amacıyla yayımlandığını" açıklamıştı.

İstanbul Hükümeti yabancı basını karşılarına almaktan korkuyordu. Fransız basınına karşı duruma getirir gerekçesiyle Salih Paşa Maraş ve dolaylarında boşalttırılan yerlere Hükümetçe el koymayı siyasa bakımından olanaklı görmüyordu. İstanbul Hükümeti, Anadolu basınının ulusal savaşımızı desteklemesinden rahatsız oluyordu, hatta Anadolu basınının ifadesini yumuşatmasını bile istemişti. Ne ki aynı dönemde karşıt gazetelerin satışlarının Temsilciler Kurulu'na ne kadar güç duruma soktuğunu düşünmüyordu. Mustafa Kemal de Rauf Bey'e çektiği telgrafta bu konuya değiniyor. "Anadolu basınının sert dilinin yumuşatılması itilaf devletlerinin zulüm ve saldırılarına son vermeleriyle olabilir. Bunca haksızlıklara, zulümlere, dahası, kırmalara karşı çılgın koparan suçsuz bir ulusu susturmak gibi bir zulüm bizden istenmemelidir. Doğrusu aranırsa, dünyanın her bucağında basın, bu denli sıkı bağlardan sıyrılmış olup özgür ve serbesttir," diyerek, Anadolu basınının Ulusal Mücadele içinde önemli bir yere sahip olduğunu vurguluyordu.

CUMHURİYETE KARŞI YAYINLAR

Karşıcılar kendi çıkardıkları ya da kendilerini destekleyen gazeteler yoluyla ulusal kuvvetlere karşı yayınlarını sürdürmüşlerdir. Bu arada kendi fikirlerini ya da Ulusal Kurtuluş Mücadelemizi güç durumda bırakacak yalan haberleri yayabilmek için ajans yayınlarından da yararlanmışlardı. Örneğin Türkiye Havas-Reuter ajansı 1920 Nisan'ında kendi haberlerini yaymak amacıyla kuruldu. İstanbul Hükümeti de Ulusal Kurtuluş mücadelesini engellemeye çalışırken ajanslar yolu ile yurda bazı demecler yayınlamaktan geri kalmamıştı.

Kurtuluş Savaşı boyunca karşıt yayınlarını sürdüren bazı gazeteler, Cumhuriyetin kuruluşuyla da ulusun sevincine katılmaktan çekindiler. Mustafa Kemal Söylev'inde Cumhuriyeti benimsemişen (Devamı 13. Sayfada)

BASIN TARİHİ

YAZAN ÇİZEN
FATİH

Bize göre basının ortaya çıkışı yazının bulunmasıyla başlar. İlk insanlar söyleyeceklerini bir taşla yazıp birbirlerine atarlardı. Tabii bu sırada bir çok kaza da olmuyor değildi.

M. Ö. 6. yy.'da Yunanistan'da haberler ağızdan iletildi. Hatta bugün bile devam eden «maraton koşusu», Yunanlıların, Persleri Maraton'da bozguna uğrattığı haberini vermek için bir Yunanlı'nın Atina'ya 40 km koşmasıyla ortaya çıkmıştır.

İlk çağda Roma Devletinde duvar gazeteleri ortaya çıktı. Bu arada büyük bir gerçeği ifşa ediyoruz. Bize göre Roma'nın yanıp kül olmasının asıl nedeni bir gece şehre geç dönen Neron'un duvar gazetesini okumak istemesi idi.

Ortaçağın sonlarında, 15 yy.'ın ortalarında Alman Gutenberg, bütün büyük mucitlerin düştüğü duruma düşüyor, büyük buluşundan habersiz matbnayı icat ediyordu.

DEMEDİK DEMEYİN

Eleştirmen, üzümünü yiyen ama bağını da soran kişidir.

Emin Özdemir

Resmi dosyalar, pul mezarlığı haline gelmiştir.

Cemal Mıhçıoğlu

Sınav kağıtlarını şimdiye dek aşk mektubu gibi okudum. Bundan sonra iş mektubu gibi okuyacağım.

Emin Özdemir

Sınavda herkes bulunsun. «Hastaydım», «İşim vardı», «Trenin altında kaldım» gibi mazeretleri kabul etmem.

Bülent Daver

Don Kişot'la Madam Bovary akrabadır. Çünkü her ikisi de akıllarını kitaplarla bozmışlardır.

Emin Özdemir

Sınavda da sizi bu kağıt gibi katlayacağım.

Ahmet Demir

MİZAH

ŞÜKRÜ'YLE ASUMAN'I YİTİRDİK

Güzel gelin imza atmak için ayağa kalktı, iki adım atıp durdu. «Niye durdun?» diye soran müstakbel eşine «Elegimin üstünden in de yürüyeyim» diye fısıldadı. Ankara Ekspres'in Görünüm'den transfer ettiği Şükrü Küçükşahin'le BYYO Gazetecilik bölümünden Asuman Şenel'in nikah töreninde espriler birbirini kovalıyordu. Hele Şükrü heyecandan gelinin duvağını açmakta geçikip, üstelik de beceremeyince evlilik yaşamının ilk azarını tattı.

Görünüm, genç çiftte güzelliklerle dolu, kavgasız bir yaşam diliyor.

SORUN SÖYLEYELİM

UZMANINIZ VERGİ SORULARINIZI YANITLIYOR

SORU: Vergimi Nasıl Ödeyeceğim?

Ben, tüccar olup köşeyi dönmek dururken; yüksek okula girmiş talihli bir gençim. Hayatta yalnızca kızları sevmekle mükellefim. Söyler misiniz bu durumda vergimi nasıl ödeyeceğim?

—DONJUAN YAVUZ—

YANIT: Evlenerek evladım evlenerek

SORU: Kaldığım dersleri zarar gösterebilir miyim?

Mart ayında önce 10 dersten sınava girdim. Hepsinden de çıktım. İşletme defterimde bunları zarar gösterip, vergi muafiyetinden yararlanabilir miyim?

—BYYO'LU BİR ÖĞRENCİ—

YANIT: Sizin işiniz biraz karışık. Eğer iç borçlanmayı kabul etmişseniz, gelecek yıl içinde ödemek üzere Eylül'e yalnızca iki taksidinizi bırakabilirsiniz. Diğer taksitlerinizin hepsini Eylül'de ödememiz gerekir. Yok eğer hepsini gelecek yıl ödemek istiyorsanız hiç dert etmeyin, sınıfta kaldınız demektir. O yıl veriden muaf sayılırsınız, bundan dolayı da bir kadem alırsınız.

SORU: Hangisini kaçıracağım? Geçen yıl vergi kaçıracağım.

tüm fakat bu yıl kaçıracağım. Onun yerine Hatice'yi kaçıracağım karar verdim. Yoksa ikisini birlikte mi kaçıracağım, ne dersiniz?

—SELAMİ KAÇIRIR—

YANIT: Sorunuz pek açık değil. Bunları nereye kaçıracağınızı vazmıyorsunuz. Eğer yurt içinde kaçırıyorsanız hadi yuttunuz, ama yurt dışına kaçırıyorsanız hadi gene yirtiniz demektir.

YILMAZ İCÖZ

«Görmemişlerin arabası olmuş, çıkmış üstüne fotoğraf çektiriyorlar!» diyorsunuz değil mi? Not: BYYO'nun ilk kez arabası oluyor, ama ne yazık ki benzini yok!

BYYO'lu bir tip

Öğrenci arkadaşları simgeleyen bir tip yaratmak amacıyla yaptığımız duyuruya pek çok katılım olmuş, pek çok tip ortaya çıkarılmıştır. Tiplerden ikisini bu sayımızda beğenimize sunuyoruz. İleride yayınlanacak tiplerle birlikte beğeninizi bize bildirirsenizi bekliyoruz.

Şobacı

SPOR SPOR SPOR

A.Ü. SPOR ŞENLİĞİ BAŞLADI

● **AKYOL «SALONUN ÖĞRENCİ, ÖĞRETİM ÜYESİ VE ÇALIŞANLARA KAZANDIRILMASINDAN SEVİNÇ DUYUYORUM» DEDİ**

Ankara Üniversitesi Spor Şenliği 2 Mart 1991 Pazartesi günü başladı. 5 Mayıs'a değin sürecek olan şenlikle birlikte Hukuk Fakültesi arkasındaki Üniversite Spor Salonu da kullanıma açıldı.

A.Ü.'ye bağlı Fakülte ve Yüksek Okulları temsilen birer öğrencinin salonda yerlerini almalarından sonra A.Ü. Spor Birliği Başkanı Kurban Fişek, Geleneksel Spor Şenliğinin açılışını yaptı. Fişek, spor salonundan öğrenci, öğretim üye ve çalışanların yanına 7-12 yaş grubu çocukların da yararlanabileceklerini belirterek, büyük salon dışında tali salonların da hizmete sokulduğunu sözlerine ekledi.

Daha sonra konuşan Rektör Türkân Akyol, salonun öğrenci, öğretim üyesi ve çalışanlara kazandırılmasından sevinç duyduğunu söyledi.

Spor Bakanı'nın, A.Ü. Rektörü Türkân Akyol'un, Fakülte Dekanlarının AÜ Mediko Sosyal Merkezi Müdürü, bazı öğretim üyeleri ve basın mensuplarının katıldığı açılışta az sayıda öğrenci olması dikkati çekiyordu.

Açılış töreni, AÜ öğretim üyeleri ve TRT çalışanları arasındaki salon futbolu karşılaşması ile sona erdi.

Salon Futbolu maçında TRT, AÜ'yü yendi

Açılış törenin ardından otuzar dakikalık iki devre halinde yapılan karşılaşmada AÜ takımının yaş ortalamasının TRT takımına oranla daha yüksek olduğu görüldü.

İlk atışı kazanan AÜ takımından Altan Tüzüner ilk golü attı. Daha sonra TRT, Turhan Bayraktar'ın ayağından beraberliği sağladı. Son dakikalarda yaklaşıldığında TRT, Ümit Aktan'ın vuruşuyla öne geçti ve ilk yarı 2-1 TRT'nin

galibiyetiyle sona erdi.

İkinci yarıda AÜ, üst üste önemli pozisyonlara girdiyse de Turhan Bayraktar TRT'nin 3. kendisinin ikinci golünü attı: 3-1

İlerleyen dakikalarda AÜ'den Tüzüner'in enerjik hareketleri göze çarpıyordu. Son dakikalarda yaklaşıldığında AÜ Tüzüner'in ayağı ile 2. golünü attı. Karşılaşma 3-2 TRT'nin galibiyeti ile bitti.

Hazırlayan:
ASIYE KORAY

..Notlar.. Notlar..

- A. Ü. Spor Şenliğinde, eleme usulüyle yapılan yarışmalara, A. Ü.'ye bağlı tüm Fakülte ve Yüksek Okulların kız ve erkek öğrencileri, öğretim üye ve çalışanları katılmakta.
- A.Ü. Spor Şenliğinde, öğretim üyeleri arasındaki voleybol karşılaşmasında SBF Ziraat Fakültesine yenilerek elendi. Yarı final, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Ziraat ve Tıp Fakülteleri arasında yapılacaktır.
- A.Ü. Spor Müdürü Erol Bülbül geçen sene hükmen mağlup olan takımların bu sene turnuvalara katılmaları hakkında «Yaymaya çalıştığımız spordur. Amaç spor yapmak ve boş zamanların değerlendirilmesidir» dedi.
- BYYO Futbol takımı, AÜ Futbol Turnuvasında Hukuk Fakültesini 3-3 yenerek tur atladı. BYYO'nun ikinci maçı 8 Nisanda yapılacaktır.
- BYYO Erkek Basketbol takımı da Eğitim Fakültesini 51-12 yenerek tur atladı.
- Geçen yıl A.Ü. Spor Şenliğinde şampiyon olan BYYO kız voleybol takımı 118 turu atladı.
- A.Ü. Spor Şenliğinde SBF kız voleybol takımı Ziraat Fakültesini elledi. İkinci grupta da Eğitim Fakültesi kız voleybol takımı DTCF takımını eleyerek tur atladı.

AÜSB PERSONEL ÇOCUKLARI İÇİN SPOR OKULU AÇILACAK

(Fatma BUZ) — Ankara Üniversitesi Spor Birliği akademik ve idari personelin 7-12 yaş grubundaki çocukları için bir «Spor Okulu» açmayı tasarlamaktadır.

Bu amaçla üniversite, akademik ve idari işler personelinin dolduracağı bir bildiri formu hazırlanmıştır. Formda, ilgili kimsenin çocuk sayısı, çocuğun uğraşabileceği spor dalları, gönderilebileceği gün ya da saatler gibi bilgiler yer almaktadır. Çalışmanın amacına ulaşabilmesi için ilgililerin bu formları doldurup bağlı oldukları fakülte ya da okul sekreterlikleri aracılığıyla Spor Birliğine ulaşturmaları gerekmektedir.

İlgililer, salon çalışma saatlerinin düzenlenebilmesi, okul çalışmalarının programlanabilmesi ve personel çocukları hakkında bazı bilgiler edinilebilmesi için bu formun hazırlanmış belirlenmişlerdir.

Alınan bilgiye göre, Spor Okulu, Spor Akademisi mezunları yetkili spor uzmanları (Devamı 13. Sayfada)

BYYO Futbol Takımı

FUTBOLDA HUKUK FAKÜLTESİNİ YENEN

B.Y.Y.O. TUR ATLADI

Yenimahalle sahasında sert bir zemin üzerinde, güzel bir havada yapılan Hukuk Fakültesi-BYYO maçını, BYYO 3-2 kazandı.

Takımların birbirlerini yoklamaları ve orta alanda paslaşmaları geçen ilk dakikalarda Hukuk Fak. daha atak görünüyordu. Nitekim 15 dakika içinde Hukuk ilk golünü attı. Basın-Yayın bu dakikalarda henüz sahaya ısınmamış ve yumuşak oynamayı yeğler bir havadaydı. İlerleyen dakikalarda BYYO, Özcan'ın ayağından çok güzel pozisyonlara girdiyse de gol getiremedi. Bunun hemen ardından Hukuk Fak. orta alandan getirdiği topu değerlendirince durum 2-0 oldu.

İlk yarının son dakikalarına yaklaşıldığında Motin ve Levent'in çabaları bir sonuç vermedi. Önce Fevzi kale önünde önemli bir fırsat kaçırdı, sonra Özcan'ın kale önündeki vuruşunu Hukuk F. son anda çıkarmayı başardı.

Normal sürenin bitiminden sonra, hakemin beklmeleri oynattığı süre içinde Ayhan, BYYO'nun ilk golünü attı ve ilk yarı bu sonuçla bitti. 2-1

İkinci yarıya BYYO hızlı başladı ve ilk dakikalar içinde Ayhan durumu 2-2 yaptı. Daha sonra BYYO'nun bir golü ofsayt gerekçesi ile sayılmadı. İlk yarıda da sık sık görülen ofsayt tartışmalarına hakemin geç karar ve tereddütleri eklenince, oyuncular arasında bir gerginlik baş gösterdi. Hemen ardından BYYO üçüncü golü atıp öne geçti. Bu dakikadan sonra Özcan'ın sakatlanıp bir süre oyun dışı kalmasından yararlanmak isteyen Hukuk Fak. zaman zaman ataklara kalktıysa da geride Ergun'u geçmeyi başaramadı. 90 dakika boyunca ferdi olarak sıvırlenlerin başında Ergun geliyordu. Bundan sonraki dakikalarda bir değişiklik olmadı ve karşılaşma 3-2 BYYO'nun galibiyetiyle bitti.

SBF TURNUVASINDA

“BYYO 3-4 basketbol takımı” Grup şampiyonu oldu

BYYO 3-4: Nuri (28), Meriç (12), İzzet (4), Osman (7), Zafer (0), Cem (0).

SBF 2 A: Cumhuriyet (22), Levent (0), Ahmet (18), Bahadır (2), Vedat (2), Semih (4).

S.B.F. Spor Turnuvasında, grup şampiyonluğunda iddia olan «BYYO 3-4» ile «SBF 2A» basketbol takımları karşı karşıya geldiler. «BYYO 3-4» güçlü rakibini 50-48 yenerek grup şampiyonu oldu.

Maçın başında «SBF 2A» takımı daha derli toplu göründü. İlk dakikalarda fark 11 sayıya kadar çıktı. Daha sonra toparlanan «BYYO 3-4» ilk devreyi 25-21 yenik kapattı. İkinci devreye daha atak başlayan «BYYO 3-4» son dakikalar yaklaştığında beraberliği yakaladı. Bundan sonra maç büyük bir çekişme içinde gelişti ve takımlar birbirlerine üstünlük kurmaya çalıştılar.

«BYYO 3-4» boy avantajını iyi kullanarak maçı 50-48 önde bitirmeyi başardı. «BYYO 3-4»ün en büyük kozu olan Nuri, karşılaşmanın en çok sayı atan oyuncusu oldu.

DİĞER KARŞILAŞMALAR

S.B.F. Turnuvası basketbol karşılaşmaları iki grupta yapıldı. Birinci grupta; BYYO 3-4 birinci, SBF 2A ikinci ve BYYO 1-2 üçüncü oldu. İkinci grupta; SBF 1A birinci, 3 Mayıs A ikinci oldu.

Bu Ne Biçim ŞENLİK!

A.Ü. SPOR ŞENLİĞİNDE KAVGA ÇIKTI

A.Ü. Spor Şenliğinin basketbol turnuvasının 2. turunda SBF-Hukuk Fakültesi karşılaştı. Maç sırasında oyuncular arasında kavga çıktı, bu arada salona inen seyirciler olayın büyümesine neden oldular. Bunun üzerine gelen polis olaya el koydu.

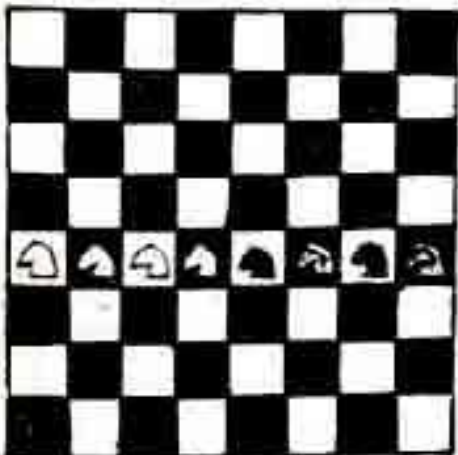
SBF-HUKUK BASKETBOL TAKIMLARI ELENİNCE BYYO FİNALE YÜKSELDİ

Sportif amaçlı bir karşılaşmada beklenmeyen bu yavaşsız kavga SBF-Hukuk Fakültesi basketbol takımlarının turnuva dışı bırakılmasına neden oldu ve hükmen elendiler. Bu olay sonrasında BYYO Basketbol takımı grup birincisi olarak doğrudan finale yükseldi.

SATRAŇÇ

Problemimiz satrançta ustalıkla kullanıldıkları zaman büyük işler başaran atlarla ilgili Satrançta önündeki taşların üzerinden atlayabilmeleri nedeniyle atlar, beklenilmeyen onlarda rakip için en tehlikeli atakların başlatıcısı olabilmektedirler. Atların bu özelliği nedeniyle Satrançta bir çok büyük usta bu taşa büyük önem vererek güzel oyunlar sunmuşlardır.

Bu sayımızda becerikli atları ustaca kullanmanızı istiyoruz. Şekilde görüldüğü gibi vanyana sıralanmış dört beyaz at ile dört siyah at birbirlerini alamayacakları şekilde hareket ederek yerlerini değiştirecekler. Satrançın te-

Satranç, karşıtlarla yapılan karşılaşmalar yanında çeşitli problemler üzerinde düşünerek, onların çözümlerini aramakla geliştirilebilir. Bu nedenle köşemizde satranç problemlerine ağırlık vermekteyiz.

A.Ü. Masa Tenisi seçmeleri yapıldı

AÜ masa tenisi kız ve erkek takımları belirlendi. Masa tenisi kız takımı seçmeleri Üniversite salonunda yapıldı. Seçmeler sonunda belirlenen ve takımı oluşturan üç kişi üniversitelerarası masa tenisi turnuvalarına katılacaklar. Masa tenisi erkek takımı geçen yıl kurulan ve üniversitelerarası turnuvada şampiyon olan takımın aynıdır.

Takımlar şöyle belirlendi: Kız takımı, Zerrin Çekemoglu (Tıp), Seyda Tekin (Fen), Nilgün Canver (DTCF). Erkek takımı, Haldun Gündoğdu (Tıp), Hakan Çınar (Hukuk), Levent Mutluer (DTCF).

AGC Genel Kurulu

(Başarafa 1. Sayfada)
konusunda Ekşi'nin sözleri şöyle idi:

«Sayın Başkan halâ 1973 tarihinde yayınlanan faaliyet raporundaki gibi «Resmî ilan furyasından yararlanarak devlet kesesinden zengin olma zihniyetinin kesinlikle karşı-sındayız. Bugünkü resmî ilan rejiminin bozukluğuna ve Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğünün iyi çalışmadığına inanıyoruz» demektedir mi?»

Eğer halâ aynı düşüncede ise bugün Ankara Gazeteciler Cemiyeti tarafından yayınlanan —daha doğrusu yayınlan-dığı ileri sürülen ama kimse tarafından görülmeyen, bilinmeyen ve okunmayan— «24 Saat» isimli gazetenin yukarıdaki satırlar içinde eleştirilen türde bir gazete olduğunun, Sayın Başkan farkında mıdır?»

Naylon basına karşı olduğu yolunda konuşmalar yapan Cenktçi, bilindiği gibi «24 Saat» adlı bir gazete çıkararak bu gazeteyi naylonlaştırmış ve genel kurulda (dünyada ilk defa bir gazeteci kuruluşunun günlük gazete çıkardığı iddiasıyla) bundan övünçle söz etmişdi. Ekşi'nin konuşması karşısında «24 saat»ın naylon olmadığını söyleyemeyen Cenktçi, konuşması süresince «naylon basına da tek kelime ile değinemedi!»

Ekşi, Bayram gazeteleri konusunda ise, yalan haberler yayınlandığını, ayrıca Cenktçi'nin gazeteyi kendi kişisel çıkarları yönünde kullandığı eleştirilerini getirdi. «Konut kooperatifleri yolsuzluğu maskesi altında Cenktçi'nin eski patronunu kötülemeye çalıştığını söyleyen Ekşi, aynı zamanda Beyhan Cenktçi'nin kendi savunduğu Basın ahlakı yasasına aykırılığını vurguladı.

Eleştirilerin yoğunlaştığı diğer önemli bir konu «Kaş arsaları» idi. Oktay Ekşi bu konuda «... Kaş arsalarını bir kongre vasıtası yapmayı, bugünkü cemiyet yöneticileri bir taktik haline getirmişlerdir. Sizler, eğer bu cemiyete ve bu mesleğin haysiyetine sahip çıkmazsanız, korkarım ki bu oyun belki 40-50 sene oynanıp gidecektir» dedi.

Bilindiği gibi 10 yıl kadar önce toplanan paralarla, Kaş'tan arsa satın alan Beyhan

Cenktçi ve arkadaşları, yıllardır bu arsa üzerinde büyük bir site kuracaklarını iddia ediyorlardı. Her kongrede «bu yıl elektriği geldi, gelecek yıl suyu getireceğiz» diye oyluyorlardı. Bunca yıl boyunca (arsa paraları toplandığı halde) üyelere tapu dahi verilmemiş, geçtiğimiz günlerde de olay mahkemeye düşmüş, tapulara ve hesaplara elkonulmuştu.

Kendisine karşı olanları Cemiyet'ten atarak ya da başka yollarla susturmaya çalışan Cenktçi, bu tutumunu son genel kurulda da sürdürdü. «Cemiyeti yıkmak isteyenlere arsa vermeyeceğiz» diyerek Kaş'ta oy toplama için araç yaptığını açıkça belli etmekten çekinmedi.

Yankı Dergisi Genel Yayın Müdürü Mehmet Ali Kışlalı Cemiyetin bir arsa ve konut kooperatifi durumundan çıkarılarak mesleki sorunlarla ilgilenmesi ve Cemiyetin çağdaşlaşması gereği üzerinde durdu.

«Çağdaş» kelimesi salonda protestolara yol açarken Kışlalı'nın konuşması zaman zaman aleyhte tezahüratlarla kesildi.

Cenktçi, Kışlalı'nın sorularını yanıtlamak yerine dergisinin bir «yalan makinesi» olduğunu ve kendisinin de Cemiyeti çökertme kampanyası açtığını iddia etti

ESKİ TAS ESKİ HAMAM

Yönetime karşı olanların üyeliğinden çıkarılması ve üye kalabilenlerin pasifliği sonucu etkisiz kalan bu eleştiriler, Cenktçi tarafından geçiştirilirken, örgütsüz muhalefet iki yıl için AGC'nin başına istemediği bir kişinin gelmesine yeniden göz yummuş oluyor.

İki film ve düşündürdükleri

(Başarafa 7. Sayfada)

man girişimciye Çanakkale Şehitliğinde sofralar kurulup ziyafet çekilmesi, çarpıcı çekimlerle desteklenerek veriliyor. Bununla, emperyalizme karşı yapılan ulusal kurtuluş savaşımızda şehit düşenlerin mezarları üzerinde, ülkemiz olanaklarının yabancılara peşkeş çekilmesi simgeleri vurgulanmak isteniyor.

Konular ve çerçeve farklı olmasına karşın, her iki filmde de işsizliğin, toplumsal, ekonomik koşulların çarpıklığının insanları nasıl yozlaştırdığı, acımasızlaştırdığı, bozulan değerler, işlenen ortak tema oluyor.

Sonuç olarak, Düşman ve Bereketli Topraklar Üzerinde, sinemamızın yönelimine gerçekçi bir yaklaşım getirmeleri açısından olumlu birer katkı olarak düşünülebilir.

Hür Dağıtım

(Başarafa 2. Sayfada)

Ankara ve İzmir'de ise dernekler yardımcıdır. Bayilerden fatura tahsilini, denetimini bu dernekler yaparlar. Bu denetimi üstlenmeleri nedeniyle Ankara ve İzmir'de bayii kâr payı % 18'dir. Taşrada ise % 15'dir. Her bayii girecek ayın onbeşine değin faturasını vermek durumundadır. Ankara'da tahsilat aylıktır. Eğer ödenmemişse derneğe bildirilir ya dernek bayii dikkatini çekerek ya da kendisi ödeyerek bayii den bunu taksitlerle tahsil eder.»

Okulumuzun Tarihçesi

(Başarafa 3. Sayfada)

ve gereçler, okulumuzun dördüncü katına yerleştirilerek gerekli bağlantıları yapıldıktan sonra 1978 yılında kullanıma hazır bir hale getirildi.

1977'den buyana sayımı yapılamayan araçlar bu yıl TRT'den gelen uzmanların yardımlarıyla sayıldı ve demirbaş olarak kaydedilerek birim sorumlularına devredildi. Stüdyo üç birimden oluşmaktadır. Radyo birimi, televizyon birimi, film birimi. Birim yetkilisi öğrenim ve eğitim yönünden bağlı bulunduğu bölüme, program yönetimi ve harcamalar yönünden ise BYYO Müdürü'ne karşı sorumludur.

RADYO BİRİMİ: Yönetim odası, stereo seslendirme, kurgu odası ve diskotekten oluşuyor. Ayrıca film seslendirme de yapılabiliyor. Babür Tarı Kahya Vakfı'nın kurucularından Meliha Ambarcıoğlu ise diskoteğe 1290 plak hediye etti. İlk profesyonel çalışma bölüm öğrencileri ile ilgili dersin öğretim görevlisiyle birlikte 27 Aralık 1979'da Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin 60. yılı nedeniyle hazırlanan program oldu. 1980-1981 ders yılında dördüncü sınıf öğrencileri Radyo Programcılığı dersinde 15 kadar radyo programının yapımını, seslendirme ve kurgusunu gerçekleştirdiler.

Profesyonel Radyo Stüdyosu kısa sürede eğitim amacıyla kapalı devre yayın hazırlıkları içindedir.

TELEVİZYON BİRİMİ: Yarı profesyonel TV kameraları, bant kayıt cihazları olmasına karşın program oluşturabilecek donanımlar yetersizdir. Gerekli teknik bağlantıların yapılması için ise yakında Okulda bir elektronik mühendisinin görevlendirilmesi gereklidir.

Film birimini ise iki açıdan ele almak gerekir. Sinema salonu ve film araç ve gereçlerinin, kurgu masalarının bulunduğu 4. katta yer alan film birimi. İki tane olan kurgu masası bu yıl onsekiz kişilik bir öğrenci grubuna açıldı. Kurgu konusunda çalışan bu öğrencilerin yeterli bilgiye sahip olduktan sonra, diğer öğrencilere bu bilgilerini aktarması amaçlanmaktadır. Sinema salonunda 16 mm.-35 mm. lik film göstericileri bulunmaktadır.

TV reklamlarıyla tüketim körükleniyor

(Başarafa 2. Sayfada)

yeni tarifeyle göre 12 bin lira.

Bu durumda haberlerden önce veya sonra yayınlanan bir dakikalık bir reklamın yayın ücreti toplam 800 bin lira tutuyor. (12 bin TL tutan pul ücreti dışında.) Aynı süredeki bir reklamın yapımının da 500 bin TL tuttuğu buna eklenirse bir dakikalık bir reklam filminin maliyetinin 1 milyon TL'yi aştığı görülür. Milyonlarca lira bir kör döğüşü içinde çar-çur edilip gitmektedir.

TRT'nin YENİ BULUŞU

TRT yeni yıla yeni ücret tarifesini yanında yeni düzenlemelerle de girdi. Bunlardan birisi «özel ücret tarifeli reklam» biçimi. Yayın ücreti 1.5 milyon lira olan bu reklamlar bir dakikalık olacak ve TV'de haberlerle hava durumu arasında yayınlanacak.

İkinci bir yenilik ise, «Pazar-gündüz tanıtıcı program yayınları». Bu yayınlar 5 veya 10 dakikalık olabilecek, ancak içinde reklam yapılmayacak. Yalnız başta veya sonunda programı yapan kuruluşun adı belirtilecek. Bunların ücretleri ise 2 milyon lira ile 4 milyon lira olarak saptandı.

İşte bu son yenilik TRT açısından büyük sakıncalar taşımaktadır. Kültürel içerikli olacak bu programları TRT kendi dışındaki özel kuruluşlara bırakmakla, kendi kültü-

rel işlevini yitirmektir. Toplama karşı olan yükümlülüklerini de gözardı etmiş olmaktadır.

TRT'nin yaptığı kültürel programları başka kurumlara ısmarlamaktır. TRT'yi ticari bir anlayışla yönetmiş olanlar bu yöntemle hem kültür programı hazırlamaktan kurtulacaklarını hem de daha çok gelir sağlayacaklarını düşünmekte, böylece de bir taşla iki kuş vuracaklarını sanmaktaydılar.

ALAN DA MEMNUN, SATAN DA...

Gellirin büyük bölümünü oluşturduğu için reklamlar, TRT için kolay vazgeçilmez bir gelir kaynağı olmaktadır. Reklam veren kuruluşlar da bu giderlerini masraf gösterip vergiden düşebildikleri için banka reklamını bir ay içinde 100 kez seyretnmek zorunda kalmaktayız.

Cebinde kalan birkaç kuruşu da almak için birbirleriyle yarışa giren bankaları, bankacıları v.b.ni hergün ekranda görmekten halk artık bıkmıştır. Reklam verenlerle TRT açısından ise bu işte alan da memnundur satan da...

Ulusal kurtuluş savaşı

(Başarafa 9. Sayfada)

türde yayınlar yapanların eleştirilerinde içten ve haklı olmadıklarını belirtiyor. Yayınlarıyla kamuoyunu kuşkuya ve düzensizliğe sürükleyenlerin Cumhuriyetle ilgili olmayan yazarlar olduklarını söylüyor. Gerçekten de basının desteğine en fazla gerek duyulan bu dönemde Cumhuriyetin ilânına karşı tavır alan gazetecilerin veya onlara bu doğrultuda demec verenlerin ulusçulukla bir ilgisi olmasa gerek.

(devamı gelecek sayı)

TRT'den ayrılmalar artıyor

(Başarafa 1. Sayfada)

Zarakol, GÖRÜNÜM'e özetle şunları söylemiştir:

«İlkin gazete haberciliği ile Radyo-TV haberciliği arasında belirli bir fark vardır. TRT'nin bana göre bazı katı kuralları vardır. Bu da haber yapmanın özgürlüğünü kısıtlar. Ama gazete böyle değildir. Örneğin TRT'de mahkeme safhasına gelmemiş bir yolsuzluğu dikkati çekemezsiniz. Yine aynı biçimde Rd-TV haberciliğinde bir haberin üç, dört kaynaktan doğrulanması gerekir.

ÇALIŞMA KOŞULLARI AĞIR

İkinci olarak TRT'de çalışma koşulları çok ağırdır. Bir insandan günde on saatini isterler. Dünyanın hiç bir yerinde görülmedik yoğunlukta çalışma vardır. Muhakkak ki bu yoğun çalışma eleman azlığından ileri gelmemektedir. Şöyle ki, TRT'de her dönemde oturanlar ve çalışanlar vardır. Böylece, örneğin on kişi iki-yüz kişinin yükünü çeker.

Ayrıca yetki-sorumluluk ilişkisi vardır. Örneğin belli bir görevdesiniz, buradaki sorumluluğunuz mutlakdır. Yani en ufak bir şeyden sorumlu tutulursunuz. Ancak, yetkiniz mutlak değildir. Hatta belirlenmemiştir. Sunu da belirtiyim ki maddi sorun da ayrılmalarda belli bir rol oynamıştır.»

BEN GAZETECİYİM

«TRT Haber Merkezinde, koltuk sahibi birkaç kişi dışında kimsenin işinden memnun olmadığını» belirten Zarakol, TRT'den ayrılan bazı kimselerin yüksek ücretlerle basın alanı dışına kaydıklarını anımsatan muhabirimizin «niçin basın?» sorusuna verdiği yanıta: «Ben gazeteciydim, gazeteciyim. Yani basın alanı dışına kayamazdım. Yüksek ücretlerle basın alanı dışına kayanlar TRT'de görevdeyken zaten vitrindeydiler, şimdi vitrinlerde iş buldular. Biz o zaman da perde gerisindeydik şimdi de demiyiz.

DİĞERLERİ

Ote yandan son zamanlarda TRT'den ayrılp yine basın alanında kalanlar arasında eski haber daresi başkanı Muammer Yaşar Bostancı, eski dış haberler müdürleri Can Okanar ve Cevat Taylan, yine eski TV haber müdürü Esen Ünürde bulunmaktadır. Cemile Kutgün, Tuna Huş gibi tanınan isimler ise reklam piyasasına kaymışlardır.

SBF İnsan hakları konulu

(Başarafa 1. Sayfada)

Sevki ve İdare Yüksek Okulu, TODAİE, Hukuk Fakültesi ve Eğitim Fakültesi lisans ve lisansüstü öğrencilerinin katılabileceği yarışmaya son katılma tarihi 15 Eylül 1981 olarak belirlenmiştir. Ayrıca yarışmaya katılacak yapıtların en fazla 20 daktilo sayfası ve iki nüsha olması gerektiği belirtilmiştir.

Birinciye 10 bin lira verilecek olan yarışmanın ödül töreni 19 Aralık 1981'de yapılacaktır.

Mülkiye Sitesi'nin

(Başarafa 1. Sayfada)

günkü inşaat «sektöründeki durgunluk geçer geçmez, merkezi bir yerde olan arsaya yapılacak siteden, yer kiralamak isteyenler olacaktır. Finansman sorunumuzu büyük ölçüde bu yolla çözmek durumundayız. Aksi halde üyelerimizden toplanacak yardımlarla sitenin gerçekleştirileceğini düşünemeyiz.»

SİTEDE NELER OLACAK?

800 metrekarelik bir alana oturtulması düşünülen Mülkiye Sitesinin, 2 blok, 6 kat ve iki bodrumlu olarak yapılması planlanmıştır. Ayrıca proje, giriş katlarında vakfa gelir getirici dükkanların bulunduğu, lokanta ve misafirhanesiyle tüm gereksinimleri karşılayabilecek bir şekilde hazırlanmıştır.

Blokların ise birincisinde Kütüphane, Konferans salonu, Müze; diğer blokta dinlenme, müzik, oyun ve yemek salonları bulunacaktır.

Ölümünün yıl dönümünde YILMAZ GÜNAL'ı anıyoruz.

(BYYO - Özel) — Okulumuz eski Müdürlerinden Prof. Dr. Yılmaz Günal'ı yitirimizin üzerinden bir yıl geçti. Çok genç yaşta yaşama gözlerini yuman Yılmaz Günal SBF Ceza Hukuku Kürsüsü Profesörü idi.

Prof. Dr. Yılmaz Günal Okulumuzda müdürlük yap-

tığı dönemde pek çok sorunu ele almış, başta basımevi olmak üzere radyo stüdyosu-nun ve sinema salonunun is-lerlik kazanmasında büyük rol oynamıştır.

21 Mart 1981'de Hocamızın anısı önünde saygı ile eğiliyoruz.

Üniversitelerde psikolojik danışma

(Baştarafı 1. Sayfada) için A.Ü. Mediko Sosyal Merkezinin de hazırlanan taslağa uygun olarak fakültelerde danışmanlık ve rehberlik merkezleri kurma hazırlıkları yapıldığı öğrenilmiştir.

ANKET ÇALIŞMASI YAPILIYOR

Bu amaçla DPT'nin önerisiyle MSM tarafından AÜ'nün fakülte ve yüksek okullarında % 10'luk bir örneklem üzerinde anket uygulanmasına başlanmıştır. Öğrencilerin sorunlarının nedenlerini saptamaya yönelik anketin nisan ayı içinde tamamlanması öngörülmektedir.

Mediko Sosyal Merkezi yetkililerinden Psikyatrist Dr. Eco Hoşrik, "Üniversite gençliğinin ruhsal sorunlarının kişisel, sosyal, akademik sorunlardan kaynaklandığını kişisel ve toplumsal sorunlar içerisinde küçük kentler ile kırsal kesimlerden gelenlerin barınma, büyük kent yaşamına uyum sorununu çözebilmekte, uyum güçlükleri getirdiğini söylemiştir. Dr. Hoşrik'e göre, güçlü kişiliği olanlar uyum sorununu çözebilmekte, ancak kişilikleri zayıf olanların bazılarında gerginlik, huzursuzluk, bazılarında da organik rahatsızlıklar ortaya çıkmaktadır.

Yeni yasa taslağından önce de Mediko-Sosyal Merkezi bünyesinde Psikyatri ve sosyal hizmetler servislerinin bulunduğunu belirten Hoşrik, bu olanakların öğrencilere yeterince tanıtılmadığını söylemiştir. Buna karşın öğren-

A.Ü. SB Personel çocukları için

(Baştarafı 11. Sayfada) nın gözetiminde ve Mediko-Sosyal Merkezi Müdürlüğü sağlık personelinin tıbbi denetiminde çalışacaktır.

Spor Okulu çalışmalarını tamamlanabilmesi halinde Nisan 1981'de hizmete başlayacaktır.

Daha önce de A.Ü. Mediko-Sosyal Merkezi Müdürlüğü, Spor Okulu çalışmasına paralel bir çalışma yapmış ve üniversite personeli çocukları için kreş açmıştı.

cilerin de kendi sorunları hakkında yeteri kadar uyanık ve bilinçli olamadıkları, güçlüklerle karşılaşmadıkça bu servislere gitmedikleri saptanmıştır.

TOPLUM KOŞULLARINA BAĞLI

Uzmanlara göre, toplumun en dinamik, duyarlı, değişken kesimini oluşturan gençliğin genelde tüm, özelde ruhsal sorunları, toplumun içinde bulunduğu ekonomik-toplumsal-siyasal sorunlardan ayrı düşünülmemelidir.

Bu konuda görüşlerini açıklayan bir öğrenci ise "Üniversite gençliğinin ruhsal sorunlarının kökeninin, içinden çıkan çevre ve aileye dayandığını, Üniversite gençliğinin büyük çoğunluğunun maddi sorunlarla karşı karşıya olduğunu, bunun arkadaş gruplarına da girmeyi etkilediğini belirterek "Üniversiteyi bitirince iş bulamamak da ruhsal bir bunalım yaratıyor" demiştir.

Yasada bu konuyla ilgili olarak da öğrencilerin öğretim sonrası yaşamlarını güvence altına alacak bazı hükümler getirilmektedir.

MEDİKO-SOSYAL MERKEZİ KÜTÜPHANESİ AÇILDI

(BYYO - Özel) — Ankara Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezi Kütüphanesi şubat ayı başında yeni bir düzenlemeyle açılmıştır. Açık raf sistemine göre düzenlenen kütüphanede öğrenciler istedikleri kitabı görevliye gerek kalmadan alabileceklerdir.

İki bölüm halinde çalışan kütüphanenin birinci bölümünde kaynak ve başvuru kitapları bulunmaktadır. Saat 8.00-17.00 arası sürekli hizmet vermekte olan bu bölümden yararlanabilmek için A.Ü'nün herhangi bir bölümünde öğrenci olmak yeterlidir. İkinci bölüm kültür kitaplarından oluşmaktadır. Bu bölüm boş zamanları değerlendirme amacı ile saat 8.00-12.00, 14.00-17.00 arasında hizmet vermektedir. Bu bölümden yararlanabilmek için de kütüphaneye üye olmak ya da görevliye kimlik bırakmak gereklidir. Bu bölümde güncel dergilerde bulunmaktadır.

Kütüphane Müdürü Candan Karabağ, kütüphanenin amacının "Ankara Üniversitesine bağlı fakülte ve yüksek okullarda öğrenim gören öğrencileri ilgi alanlarına göre bilgi edinmek, yeni bilgi alanları kazanmalarına olanak hazırlamak, boş zamanlarını değerlendirmek, sağlıklı bir okuma ve kütüphane kullanımı alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olmak için bilgi kaynaklarından özgür ve rahatça yararlanmalarını sağlamak" olduğunu belirtmiştir.

BYYO'da uygulamalı

(Baştarafı 8. Sayfada)

leri yapılması düşünülen bu toplantılardan ikincisi gerçekleştirildi. Toplantılarda yıl boyunca, sanat üzerine söyleşiler yapılacaktır.

İlkinde Dr. Ömür Sezgin'in giriş konuşması üzerinde biçimlendi tartışma. Çoklukla sanattan ne anlaşılması gerektiği, sanatta gerçeğin ne olduğu, üzerine düşünceler açıldı. Doğal ve belki zorunlu olarak, felsefi bakış açılarının konuya yaklaşımları da irdelenmeye çalışıldı. Sınırları zorlayarak da olsa arabesk sanatta gerçekçilik, dış gerçeklik sanatçının iç dünyası ve sanatçının üzerindeki toplumsal etkiler gibi konulara değinildi. Sanat olgusuna giriş niteliği taşıyan bu toplantı, konunun ne denli karmaşık, ne denli çok boyutlu olduğunu sergilemesi açısından hayli ilginçtir. Toplantı, katılanların —en azından öğrencilerin— kafalarındaki soru işaretlerinin belirlenmesine ve yeni soru işaretlerinin doğmasına neden oldu.

Yukardan beri sıralanan çalışmalara şöyle bir göz atılmasa bile bunların gerekliliği konusunda kimsenin kuşkuya düşmemesini sağlayacaktır. Çalışmaları belli bir temele oturtmak, kalıcı kalmak ve kitleselleştirmek temel amacımız olmalıdır.

Kitlenin yeni istemleri gözardı edilmemelidir. Sözgelimi bir sinema kolunun eski işlerliğine kavuşturulması, kapalı devre müzik yayını üzerinde düşünülmesi gereken önerilerdir.

Gülümseyerek, "bunların bir atımlık barut olmamasını" dileyenlere yanıtımız "çalışmak" olacaktır.

Sinema Salonu yeniden düzenleniyor

(BYYO - Özel) — Sinema salonunun yeniden düzenlenerek film ve tiyatro gösterileri, açık oturumlar ile kültürel etkinliklere elverişli bir duruma getirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Konuyla ilgili olarak Okul Müdürü Prof. Dr. Özdemir AKMUT'un girişimleri sonucu SBF ile ilişki kurularak salonun boyanması sağlanmıştır. Ardından da, SBF sahne platformu için gerekli olan parayı tahsis etmiş ve platformun hazırlanmasına başlanmıştır. Bir banka sinema ve sahne perdelerini yaptırmayı üstlenmiştir.

Bu arada, yanlış yerleştirilmiş olan göstericilerin düzeltilmesi ve ses düzeni konusunda M.E.B. Film, Radyo ve Televizyon Eğitim Merkezi ile ilişki kurulmuş, salonun ve perdenin tamamlanması halinde çok kısa sürede ve en düşük maliyetle gerekenin yapılacağına ilişkin söz alınmıştır. Göstericilerin yerlerinin değiştirilmesiyle kazanı-

lan yerin, ileride, anında çeviri, kayıt vb. işler için ayrılması düşünülmektedir.

Aydınlatmanın güçlendirilmesi için, ışık kaynaklarının yan duvarlara yerleştirilmesi; akustik düzeninin iyileştirilmesi için de salon duvarlarının stüdyo benzeri plakalarla desteklenmesi kararlaştırılmıştır.

Halen var olan iskemleler yerine oturma düzeninde koltuk kullanılması düşünülmektedir. Bunun en ucuz yoldan sağlanması için kapanmış sinemalardan koltuk satın alınması konusunda girişimler de bulunulmuştur.

Sinema salonu, tüm bu donanım gerçekleştirildiğinde kültürel etkinliklere açılacaktır.

Yazko'dan sonra

(Baştarafı 1. Sayfada)

Kağıt ve benzeri yayın araçlarına yapılan zamlardan sonra, yazın yaşamının bir darboğazla karşılaşması üzerine bir kısım yazar, ozan ve çevirmen bir araya gelerek Yazko'yu kurmuşlardı. Kısa sürede ve ucuz fiyatla pek çok kitap yayınlayan Yazko, başarıya ulaştıncaya aynı amaçla Ankara'da bir araya gelen 30 kadar yazar, ozan, çevirmen ve araştırmacı, "Anadolu Yazarlar, Çevirmenler ve Araştırmacılar Yayın Kooperatifini" kurmuşlardır.

Ayça-Kop'un amacı, fiyat artışları karşısında yazın yaşamında dayanışmayı sağlamak, oluşan ürünleri yayınlamak ve bu arada okura daha ucuz fiyatla kitap sunmaktır.

Ayça-Kop'un yönetimi: Gazeteci-yazar K. Bayram ÇUKURKAVAKLI (Başkan), yazar Selçuk BARAN (Başkan yardımcısı), yazar Abdullah NEFES (Genel yazman), ozan Murat VURAL (Genel sayman), yazar Mehmet TÖRKAN ve Ozan çevirmen Azer YARAN (Yönetim kurulu üyeleri)'dan oluşmaktadır.

Gürer AYKAL Okulumuza öğretim görevlisi olarak atandı

(BYYO - Özel) — Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası sefflerinden Gürer Aykal okulumuza müzik dersi öğretim görevlisi olarak atanmıştır.

Okulumuz sekreterliğinden alınan bilgiye göre, BYYO Öğretim Kurulu kararının, SBF Fakülte Kurulu'na onaylanmasından sonra Gürer Aykal 13 Martta görevine başlamıştır.

Bilindiği gibi, uzun süreden beri C.S.O.'da şeflik görevini yürütmekte olan Gürer Aykal yurtiçi ve yurtdışında verdiği başarılı konserler ile tanınmaktadır.

Nazlı Eray'ın

(Baştarafı 4. Sayfada)

Yeni yapıtlarınız var mı? Bunlardan sözetseniz bize.

Şu günlerde piyasaya çıkacak olan Pasifik Günlüğü adlı bir romanın var. Günde 8 saat çalıştım. Roman çok kısa, 3 hafta gibi bir sürede bitti. Romanın ve diğer yazıların müsvetteleri yok. Sürekli olarak beyinden kağıda aktarıldı.

Pasifik Günlüğü, uzun süre bulduğum Pasifik'de geçiyor. Fakat insan her yerde aynı; insanlığın düşünceleri, saplantıları, tutkuları her yerde aynı. Bir günlük değil Pasifik Günlüğü. Orada be-

lirli bir yargı mekanizmasının işlenişine vardır. Bir takım insanlar çok eski zamanlarda işledikleri, aslında çoktan mürurü zamana uğramış olan suçlardan düşsel bir mahkemede yargıç kalıba girmiş eski bir tutuklu tarafından yargılanıyorlar.

Pasifik Günlüğü'nden sonra çıkacak olan bir yapıtım daha var. Adı, Dünün Günlüğü. Dünün Günlüğü insan seslerinin, haykırışlarının, Türkiye insanının, ikinci sınıf vatandaşın içinden çıkamıyacağı çaballadığı çarkı yarmaya çalışmasının bir ağıtı olabilir. Bu kitabımda yıllar önce bir devlet dairelerinde çalıştığım zaman çok yakından tanıdığım ve beni çok etkilemiş olan bürokrasiyi biraz işliyorum.

Şu sırada da Amatör İnsan adlı bir roman üzerinde çalışıyorum. Amatör İnsan'ı herhalde uzun yıllar düşündüm, içimde yaşadım.

Amatör İnsan 83 Ankara'da başlıyor. Bu benim Ankara'ya geldiğim yıl. Bu arada Amatör İnsan, belki de ODTÜ'nün tarihi sayılabilir. Çünkü 83'de barakalardan kampüse geçen ODTÜ'de geçiyor olayların pek çoğu.

Son olarak GÖRÜNÜM'e ve okuyucularına neler söylemek istersiniz?

Havva GÖRÜNÜMÜ daha önce görmemiştim. Şu anda elimde. Şunu söyleyeyim ki bu konuşmayı sizlerle birlikte yaşayarak, adeta öykülerimi yazdığım zamanki gibi yaşayarak yaptım.

